

Mondrian Vocabulary

Nederlands	Frans	Engels	Mondriaans betekenis
abstract	abstrait état universel	abstract	Onder <i>het abstracte</i> verstaat Mondriaan: 1. het natuurlijke herleidt tot haar meest wezenlijke verschijning, of 2. het geestelijke op de meest zuivere manier waarneembaar gemaakt, of de diepst verinnerlijkte uiterlijkheid. Onder <i>het abstracte</i> verstaat Mondriaan het abstracte uiterlijk van de Nieuwe Beelding, dat het meest het innerlijke benadert. Zie ook: verinnerlijkte uiterlijkheid.
abstract verhoudingsbeeld			Onder <i>abstract verhoudingsbeeld</i> verstaat Mondriaan de zuiverste uitdrukking van het universele. In het <i>abstract verhoudingsbeeld</i> worden tegelijkertijd twee tegengesteldheden in een bevredigende verhouding afgebeeld: 1. het natuurlijke herleidt tot haar meest wezenlijke hoedanigheid, en 2. het geestelijke op de meest zuivere manier waarneembaar gemaakt. (De verhoudingen zijn gebaseerd op afmeting, kleur en stand.)
abstracte beelding	plastique abstraite art purement abstrait art abstrait pur expression pure abstraite représentation abstraite	abstract representation abstract art new realism	Onder <i>abstracte beelding</i> verstaat Mondriaan de voorstellingsloze, directe afbeelding van het universele. Het Neo-Plasticisme is abstract, omdat zij het universele, zonder voorstelling, visueel waarneembaar weergeeft met geabstraheerde beeldende middelen en met exact (machinaal) gemaakt materiaal. Zie ook: beelding van het universele, zuivere abstracte beelding.
abstracte beelding van de ruimte	représentation abstraite de l'espace	abstract representation of space	Onder de <i>abstracte beelding van de ruimte</i> verstaat Mondriaan het afbeelden van de ruimte zonder gebruikmaking van ruimtesuggestie; zoals bijvoorbeeld: voor- en achtergrond.
abstracte kleur	couleur fondamentale	pure color	Onder de <i>abstracte kleur</i> verstaat Mondriaan de tot-bepaaldheid-gestelde-kleur, die elke individuele gevoelsuitdrukking mist. De uiterst beeldbare abstractie van de kleur is de primaire kleur. Zie ook: tot-bepaaldheid-gestelde-kleur, uiterst beeldbare abstractie.
abstracte kunst (non-figuratieve kunst)	art abstrait	abstract art abstract painting non-figurative art non-objective art new realism	Onder <i>abstracte kunst</i> verstaat Mondriaan voorstellingsloze kunst, die ideeën of denkbeelden weergeeft in een zintuiglijk waarneembare verschijning, zonder herkenbare vormen of voorstelling. Zie ook: abstracte beelding.
abstracte uiterlijkheid			Onder abstracte uiterlijkheid verstaat Mondriaan de tot bepaaldheid gestelde innerlijkheid.
abstracte vorm	forme délimitée forme neutre forme universelle	neutral form	Onder de <i>abstracte vorm</i> verstaat Mondriaan de tot-bepaaldheid-gestelde-vorm, die elke individuele gevoelsuitdrukking mist. De uiterst beeldbare abstractie van de vorm is de tweehed van de rechte lijn in rechthoekige stand. Zie ook: tot-bepaaldheid-gestelde-vorm, uiterst beeldbare abstractie.

abstracte werkelijkheid (abstracte realiteit)	réalité nouveau superréalité réalité abstraite réalité de l'abstrait	new plastic reality universal reality objective reality true reality pure reality	Onder de <i>abstracte werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan de werkelijke werkelijkheid die het wezenlijke is van de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: nieuwe werkelijkheid, werkelijkheid, zuivere werkelijkheid, intrinsieke werkelijkheid.
abstracte ziening	vision abstraite vision nouvelle		Onder <i>abstracte ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om in het natuurlijke het wezen der natuur waar te nemen. Deze aanschouwing is geen zintuiglijke, maar een intuïtieve of meditatieve. Zie ook: esthetische ziening, de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke; ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
abstract-reële beelding	plastique abstrait réelle art abstrait-réel	pure plastic expression	Onder <i>abstract-reële beelding</i> verstaat Mondriaan een beelding die noch zuiver abstract noch zuiver realistisch is. De Nieuwe Beelding staat tussen de absoluut-abstracte en concreet-reële beelding in. Abstract: de onveranderlijke verhouding van stand. Concreet: de veranderlijke verhouding van afmeting. De beelding die gebruik maakt van geabstraheerde beeldingsmiddelen en door die abstractie de werkelijke inhoud en verschijning der dingen kan tonen. Ook: de Abstract-Reële Schilderkunst.
abstract reële leven	vie abstraite réelle	pure life	Onder <i>het abstract reële leven</i> verstaat Mondriaan een leven dat niet uitsluitend een natuurlijk leven en ook niet uitsluitend een geestelijk leven is; overigens geeft het geestelijke wel inhoud aan <i>het abstract reële leven</i> . Tegenover: uiterlijk leven.
Abstract-Reële Schilderkunst	peinture abstraite réelle		Onder <i>Abstract Reële Schilderkunst</i> verstaat Mondriaan de uiterlijke verschijning van de Nieuwe Beelding, die niet zuiver abstract en ook niet realistisch; de Nieuwe Beelding staat tussen het absoluut-abstracte en concreet-reële in. Zie ook: de abstract-reële beelding.
abstraheeren	abstraire	abstraction purification intensification	Onder <i>abstraheeren</i> verstaat Mondriaan het reduceren van 'verschijnselen' tot alleen het wezenlijke overblijft. Ook: dénaturaliseeren, verdiepen, verinnerlijken, reduceeren, zuiveren, verstrakken, vervolstrekken, versterken.
accidenten			Onder substantie verstaat Mondriaan met Aristoteles het ding op-zich-zelf (onafhankelijk van accidenten (grootte, vorm, eigenschappen)). De <i>accidenten</i> vormen het uiterlijke waardoor de substantie zich openbaart. Zie ook: oorspronkelijke eenheid, substantie.
aesthetiek, nieuwe			Onder de <i>nieuwe esthetiek</i> verstaat Mondriaan de esthetiek die gebaseerd is op de zuivere verhouding van de zuivere lijn en de zuivere kleur (de Neo-Plastische esthetiek).
aesthetisch	esthétique		Onder <i>aesthetisch</i> verstaat Mondriaan: het gevoelig zijn voor het schone.
aesthetische beelding	plastique esthétique		Onder <i>aesthetische beelding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare uiting waarbij het gevoel voor het schone voorop staat. Zie ook: esthetische uitdrukking.
aesthetische beelding van zuiver verhouding			Onder <i>aesthetische beelding van zuiver verhouding</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van voelbaar bevredigende verhoudingen, die gebaseerd zijn op het gevoel voor het schone, en op geabstraheerde beeldingsmiddelen.

aesthetisch evenwicht	équilibre esthétique		Onder <i>aesthetisch evenwicht</i> verstaat Mondriaan een evenwicht in een compositie die gebaseerd is op het gevoel voor het schone. Ook: aesthetische harmonie.
aesthetische harmonie	harmonie esthétique		Onder <i>aesthetisch harmonie</i> verstaat Mondriaan een harmonie in een compositie die gebaseerd is op het gevoel voor het schone. Zie ook: aesthetisch evenwicht, oude harmonie, nieuwe harmonie, dubbele harmonie, traditionele harmonie.
aesthetische ontroering	émotion esthétique		Onder <i>aesthetische ontroering</i> verstaat Mondriaan een gemoedstoestand die veroorzaakt wordt door het aanschouwen van het schone. Ook: schoonheidsontroering.
aesthetische uitdrukking	expression esthétique	esthetic expression	Onder <i>aesthetische uitdrukking</i> verstaat Mondriaan een zintuiglijk waarneembare uiting waarbij het gevoel voor het schone voorop staat. Zie ook: aesthetische beelding.
aesthetische ziening (aesthetisch zien)			Onder <i>de aesthetische ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om het schone waar te nemen. Zie: abstracte ziening; de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
alledaagsche visie (alledaagsche ziening)			Onder <i>alledaagsche visie</i> verstaat Mondriaan een individuele manier van kijken, die het begripen van kunst in de weg staat.
architectuur			Onder <i>architectuur</i> verstaat Mondriaan het samengaan van bouwkunst, beeldhouwkunst, schilderkunst en kunstnijverheid, m.a.w. onze omgeving. "Architectuur begrepen als onze geheele (niet-natuurlijke) omgeving."
basisvormen		constant elements of form	Zie: onveranderlijke elementen van vorm.
beeldend evenwicht	équilibre plastique		Onder <i>beeldend evenwicht</i> verstaat Mondriaan een waarneembaar evenwicht tussen twee tegengesteldheden die elkaar in balans houden door gelijke uitdrukkingskracht. Ook: beeldende gelijkwaardigheid, evenwichtige beelding.
beeldend tegendeel			Onder <i>beeldend tegendeel</i> verstaat Mondriaan dat het waarneembaar ene het best tot uitdrukking komt door zijn waarneembare tegenhanger. Onder <i>tegendeel</i> verstaat Mondriaan dat alles wat bestaat een tegenovergestelde kent en dat we de dingen uitsluitend door dat tegendeel het best leren kennen.
eendend zien, zuiver			
beeldende gelijkwaardigheid	équivalence plastique		Onder <i>beeldende gelijkwaardigheid</i> verstaat Mondriaan een waarneembaar evenwicht tussen twee tegengesteldheden in een compositie. Ook: beeldend evenwicht.
beeldende schoonheid	beauté plastique		Onder <i>beeldende schoonheid</i> verstaat Mondriaan het evenwichtig en gelijkwaardig afbeelden van tegenovergestelden: innerlijk en uiterlijk, geestelijk en natuurlijk, mannelijk en vrouwelijk, enz. Zie ook: schoonheid, beeldende
beeldende uitdrukking (zuiver beeldende uitdrukking)	expression plastique expression purement plastique	plastic expression	Onder <i>beeldende uitdrukking</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van een denkbeeld, een idee. De functie van de kunst is, volgens Mondriaan, het beeldend uitdrukken van schoonheid. Zie ook: beeldende verschijning, beeldende veruiterlijking, zuiver beeldende uitdrukking.
beeldende uitdrukking van de werkelijkheid	réalité plastique	plastic expression of reality plastic reality	Onder <i>beeldende uitdrukking van de werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van de werkelijkheid. Zie ook: werkelijkheid.

beeldende uitdrukking van verhoudingen	expression plastique des rapports (expression plastique en rapport équilibré)		Onder <i>beeldende uitdrukking van verhoudingen</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van bevredigende verhoudingen en niet van vormen of voorstellingen. Deze verhoudingen hebben uitsluitend betrekking op afmeting, kleur en stand van lijnen en rechthoekige vlakken.
beeldende uitdrukking van enkel esthetische verhouding (enkel esthetische beelding van zuivere verhouding)	expression plastique du seul rapport esthétique		Onder <i>beeldende uitdrukking van enkel esthetische verhouding</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van bevredigende verhoudingen, die gebaseerd zijn op het gevoel voor het schone, en gebaseerd op geabstraheerde beeldingsmiddelen (kleur, vorm, ruimte, ritme, compositie).
beeldende verinnerlijking	intériorisation plastique du naturel		Onder <i>beeldende verinnerlijking</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van het wezen van het natuurlijke; dit kan door reduceren of abstraheren van het natuurlijke.
beeldende vernietiging	suppression plastique		Onder <i>beeldende vernietiging</i> verstaat Mondriaan: 1. dat het natuurlijke van haar meest uiterlijke ontdaan moet worden; 2. dat de vorm in de compositie vernietigd moet worden. Zie: destructie, vernietiging.
beeldende verschijning	apparition plastique		Onder <i>beeldende verschijning</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare hoedanigheid weergeven van een denkbeeld, een idee. Ook: beeldende uitdrukking, beeldende veruiterlijking. Zie ook: verinnerlijkte beeldende uitdrukking.
beeldende veruiterlijking	extériorisation plastique		Onder <i>beeldende veruiterlijking</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van een denkbeeld, een idee. Zie: beeldende uitdrukking, beeldende verschijning.
beeldend zien, zuiver	perception plastique pure		Zie: zuiver beeldend zien.
beeldhouwkunst, Neo-Plastische			Onder <i>Neo-Plastische beeldhouwkunst</i> verstaat Mondriaan het driedimensionaal toepassen van de universele beeldingsmiddelen in composities van prisma's.
beelding	expression plastique représentation plastique	plastic expression	Onder <i>uitdrukking</i> verstaat Mondriaan het in een visueel waarneembare gedaante brengen van idee of denkbeeld.
beelding, exacte	représentation exacte		Onder <i>exacte beelding</i> verstaat Mondriaan het in een visueel waarneembare verschijning tot uiting laten komen van een gedachte of idee, met behulp van geabstraheerde beeldingsmiddelen en een nauwkeurige techniek.
beelding, natuurlijk-plastische			Onder <i>natuurlijk-plastische beelding</i> verstaat Mondriaan de 'oude' schilderkunst, waarbij op een plat vlak driedimensionale vormen werden gesuggereerd; ook wel 'plasticiteit' genoemd.
beelding, universele	expression plastique universel plastic universel	universal expression	Onder <i>universele beelding</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende waarneembare verschijning, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit.
beelding van het universele			Onder <i>beelding van het universele</i> verstaat Mondriaan het in een zichtbare verschijningsvorm weergeven van het altijd en overal geldende, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit.
beelding van het universele in bepaaldheid			Onder <i>beelding van het universele in bepaaldheid</i> verstaat Mondriaan het in een zichtbare verschijningsvorm weergeven van het altijd en overal geldende, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit. Waarbij dat wat-van-de-geest-is, in een waarneembare hoedanigheid wordt omgezet en dat wat-van-de-natuur-is herleiden tot haar wezenlijke.

beelding, zuivere	plastique pure	pure plastic art pure plastics pure representation	Onder <i>zuivere beelding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning die vrij is van gevoelens, verhalen en voorstellingen. Deze verschijning vertoont een dynamisch (geen statisch) ritme van onderlinge verhoudingen, met toepassing van geabstraheerde beeldingsmiddelen, exacte materialen en technieken. Ook wel: gelijkwaardige beelding. Zie ook: zuivere beelding.
beelding, zuivere van verhouding	plastique pure des rapports		Onder <i>zuivere beelding van verhouding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning bestaande uit verhoudingen, die tot stand gekomen is met exacte middelen; d.w.z. met exacte beeldende middelen en met exacte materialen en technieken.
beeldingsmiddel (uitdrukkingsmiddel)	moyen plastique moyen d'expression-plastique	plastic means constructive plastic elements constructive elements composing elements means of expression	Onder <i>beeldingsmiddel</i> verstaat Mondriaan de middelen die gebruikt worden om een waarneembare verschijning mogelijk te maken. De belangrijkste zijn: kleur, vorm, ritme, structuur, compositie. Zie ook: constructieve elementen, uitdrukkingsmiddel.
beeldingsmiddel, essentieel	moyen plastique essentiel	essential expressive means fundamental expressive means true plastic expressive means	Onder <i>essentiele beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan lijn, kleur (volume en vlak)
beeldingsmiddel, neutraal		neutral expressive means neutral (abstract) expressive means pure abstract plastic means; neutral plastic means neutral constructive elements	Onder <i>neutrale beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan de geabstraheerde beeldende middelen (lijn en kleur) en de exacte materialen en technieken, waarmee een waarneembare verschijning tot stand komt. Altijd en overal geldende beeldende middelen. Zie ook: beeldingsmiddel, zuiver beeldingsmiddel.
beeldingsmiddel, niets-individueel-zeggend-			Onder <i>niets-individueel-zeggend beeldingsmiddel</i> verstaat Mondriaan de beeldende middelen die ingezet worden om het universele zintuiglijk waarneembaar te maken. Het zijn altijd en overal geldende beeldingsmiddelen. Mondriaan verstaat daaronder de meest elementaire beeldingsmiddelen: vorm, kleur en stand, in hun meest geabstraheerde hoedanigheid. Volgens Mondriaan is de meest elementaire verschijning van vorm de rechte lijn, die van kleur de primaire kleur, die van stand: de rechte hoek. Zie: beeldingsmiddel, rechthoekig vlak. Zie: universeel beeldingsmiddel
beeldingsmiddelen, tot-bepaaldheid-gestelde		determined means	Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan de beeldingsmiddelen die tot hun essentie zijn teruggebracht.
beeldingsmiddel, universeel	moyen plastique universel moyen d'expression universel		Onder <i>universele beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan: 1. Beeldingsmiddelen die ingezet worden om het universele zintuiglijk waarneembaar te maken. 2. Beeldingsmiddelen die altijd en overal bruikbaar en geldend zijn, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit. Het zijn - volgens Mondriaan - de elementaire beeldingsmiddelen: vorm, kleur en stand, in hun meest geabstraheerde hoedanigheid. De meest geabstraheerde verschijning van vorm is de rechte lijn, die van kleur is de primaire kleur, die van stand is de rechte hoek. Zie: beeldingsmiddel, rechthoekig vlak.

beeldingsmiddel, zuiver	moyen d'expression pure moyen d'expression plastique pure	purified constructive elements pure means determined means expression neutral expressive means pure expressive means	Onder <i>zuivere beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan de geabstraheerde beeldingsmiddelen (lijn, kleur, vorm) en de exacte materialen en exacte techniek, waarmee een waarneembare verschijning tot stand komt. Deze zuivere beeldende middelen zijn altijd en overal geldend. Zie ook: universeel beeldingsmiddel, neutraal uitdrukkingsmiddel.
beeldingsvlak			Onder <i>beeldingsvlak</i> verstaat Mondriaan het tweedimensionale gebied waarop de verhoudingen naast elkaar geplaatst kunnen worden.
beeldingswijze			Onder <i>beeldingswijze</i> verstaat Mondriaan de manier (methode) waarop een waarneembare verschijning tot stand komt.
beelding van enkel verhouding	plastique des rapports seuls		Onder <i>beelding van enkel verhouding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning bestaande uit uitsluitend verhoudingen, zonder herkenbare vorm of voorstelling.
beelding van evenwichtige verhouding, zuivere	plastique pure des rapports équilibrés		Onder <i>zuivere beelding van verhouding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning bestaande uit verhoudingen (zonder voorstelling), die tot stand gekomen is met exacte middelen; d.w.z. met geabstraheerde beeldingsmiddelen, met exacte materialen en exacte technieken.
beelding van het universeele (exacte beelding van het kosmisch evenwicht)	plastique pure de l'universel expression plastique universel	universal expression	Onder de <i>beelding van het universele</i> verstaat Mondriaan het waarneembaar maken van het diepste van al het bestaande. Dit waarneembaar maken kan alleen bereikt worden door verhoudingsbeelding met geabstraheerde beeldingsmiddelen, met exacte materialen en exacte technieken.
beelding, verinnerlijkte	expression plastique intériorisée		Onder <i>verinnerlijkte beelding</i> verstaat Mondriaan een visueel waarneembare verschijning die opgebouwd uit verinnerlijkte (geabstraheerde) beeldingsmiddelen.
beelding, universeele (universeele beelding)	expression plastique universelle	universal expression	Onder de <i>universeele beelding</i> verstaat Mondriaan de, in alle tijden, in alle situaties geldende, objectieve wijze van waarneembaar maken.
beelding van het universeele-in-bepaaldheid			Onder de <i>beelding van het universeele-in-bepaaldheid</i> verstaat Mondriaan het waarneembaar tonen van het universele-in-bepaaldheid. Onder het <i>universeele-in-bepaaldheid</i> verstaat Mondriaan de toestand van het universele waarin het (zintuiglijk) te bevatten is. Mondriaan stelt dat door evenwichtige plaatsing van de geabstraheerde beeldingsmiddelen het universeele verbeeld kan worden.
begrensde vorm	forme limité	limited form limiting form	Onder <i>begrensde vormen</i> verstaat Mondriaan vormen met een karakteristieke, specifieke, herkenbare verschijningsvorm. Zie ook: bijzondere vormen.
begrenzing (beperken, afbakenen)	limité (limité du temps et de l'espace) délimitante (délimiter)	limitation (the creative factors of space): expansion and limitation limitation and extension intensification and extension space-limitation	Onder <i>begrenzing</i> verstaat Mondriaan het tegenovergestelde van uitbreiding. Uitbreiding en begrenzing zijn de scheppende factoren van ruimte. Wanneer er sprake is van begrenzing ontstaan er specifieke vormen. In beelding kan de begrenzing niet geheel opgeheven worden, wel haar macht. De begrenzing van tijd en ruimte. Zie ook: uitbreiding, levenstweeheid.

bepaalde, het (het bepalen)	détermination délimitante	determination	Onder <i>het bepaalde</i> verstaat Mondriaan: 1. het onveranderlijke, het wezenlijke, het universele van iets. 2. het waarneembaar maken van het geestelijke; het geestelijke wordt in de zichtbare wereld gezet. 3. het vaststellen, het bepalen, het determineren. Het bepaalde wordt in de Nieuwe Beelding verbeeld door een evenwichtige verhouding van stand, afmeting en waarde van kleur, vlak en lijn. Zie ook: bepaaldheid, onbepaalde.
bepaaldheid	défini fonction défini	fixedness	Onder <i>bepaaldheid</i> verstaat Mondriaan: 1. het wezenlijke van iets; alles heeft een verschijning en een essentie (de verschijning is de onbepaaldheid, het wezenlijke is de bepaaldheid); 2. de toestand waarin iets (zintuiglijk) te bevatten is; het geestelijke, dat wat-van-de-geest-is, in een zintuiglijke waarneembare hoedanigheid omgezet.
bepaaldheid stellen, tot	arriver au défini formes determinant	determinate	Onder <i>tot bepaaldheid stellen</i> verstaat Mondriaan: 1. het herleiden tot zijn/haar essentie; dit kan door reduceren, abstraheren, ‘verinnerlijken’ of ‘vervolstrekken’. 2. het omzetten van het geestelijke, dat wat-van-de-geest-is, in een waarneembare hoedanigheid. Onder <i>tot bepaaldheid stellen</i> verstaat Mondriaan het in zo’n toestand brengen dat het kenbaar is. Ook: tot (in) bepaaldheid brengen, tot bepaaldheid beelden.
bepaaldheid gestelde verhoudingen, tot		determined relations	Onder <i>tot bepaaldheid gestelde verhoudingen</i> verstaat Mondriaan verhoudingen die zijn samengesteld uit tot hun essentie teruggebrachte tegendelen.
bepaaldheid-gestelde-kleur, tot			Onder <i>de tot-bepaaldheid-gestelde-kleur</i> verstaat Mondriaan een kleur die drie ‘behandelingen’ heeft ondergaan: 1. de kleur is herleid van natuurlijke kleur tot primaire kleur; 2. de kleur is gereduceerd tot een egale kleur; 3. de kleur is afgesloten, zodat zij als rechthoekige vlak verschijnt. Zie ook: abstracte kleur.
beschrijvende, het (beschrijvend)	description descriptif		Onder het <i>beschrijvende</i> verstaat Mondriaan het ‘lyrische’, het verhalende en hij stelt dat het verbeelden van de zuiver beeldende schoonheid hierdoor wordt geschaad.
betrekkelijke			Onder het <i>betrekkelijke</i> verstaat Mondriaan het veranderlijke, het tegenovergestelde van het volstreckte, het absolute, het onveranderlijke. Het ritme van de compositie beeldt het betrekkelijke, het veranderlijke. Zie ook: volstreckte.
betrekkelijkheid			Volgens Mondriaan is het Neo-Plasticisme een <i>betrekkelijkheid</i> waarin ook het volstreckte waarneembaar aanwezig is.
bewustzijn			
bewustzijns groei			
bizondere	particularité	particularity	Onder het <i>bizondere</i> verstaat Mondriaan dat wat tegenover het universele staat, het individuele. Zie ook: individuele.
bizondere eenheid		particular unity individual unity	Onder <i>bizondere eenheid</i> verstaat Mondriaan een eenheid die niet universeel is, maar die afhankelijk is van tijd, plaats en subjectiviteit. Zie ook: universeel eenheid.
bizonder evenwicht	équilibre particulier		Onder <i>bizonder evenwicht</i> verstaat Mondriaan een evenwicht dat wordt bepaald door eigenbelang en subjectiviteit. Zie ook: universeel evenwicht, kosmisch evenwicht.

bizondere vormen	formes particulières formes particulières formes délimitantes	specific forms particular forms limiting forms limited forms	Onder <i>bizondere vormen</i> verstaat Mondriaan vormen met een specifiek, herkenbaar verschijningsvorm. Zie ook: begrensde vorm.
(boven)werkelijkheid	superréalité superréalisme		Onder <i>superréalité</i> verstaat Mondriaan een nieuwe werkelijkheid.
buiten (de) tijd			Onder <i>buiten (de) tijd</i> verstaat Mondriaan 'tijdloos'. Zie ook: in (de) tijd.
compositie	expression plastique néo-plasticienne		Onder <i>compositie</i> verstaat Mondriaan het toepassen van de beeldingsmiddelen. (Overigens stelt Mondriaan dat de <i>compositie</i> altijd tweeslachtig van karakter is door: 1. het ritme, dat subjectief en individueel is; 2. het beeldend middel, dat objectief en universeel is.) Zie ook: Neo-Plastische compositie.
concreet-reële, het			Onder het <i>concreet-reële</i> verstaat Mondriaan het natuurlijke.
constante elementen van vorm		constant elements	Zie: onveranderlijke elementen van vorm.
constant evenwicht	équilibre constant	constant equilibrium	Onder <i>constant evenwicht</i> verstaat Mondriaan de rechthoekige stand (90°) van twee rechte lijnen ten opzichte van elkaar. Deze rechthoekige stand is onveranderlijk. Zie ook rechthoekige tegenstelling, rechthoekige verhouding, oerverhouding, constante verhouding, onveranderlijke verhouding, verhouding van stand.
constante verhouding	rapport constant	constant relationship constant opposition of position	Onder <i>constante verhouding</i> verstaat Mondriaan de hoek van 90° die twee rechte lijnen maken. Deze rechthoekige stand is onveranderlijk. Zie ook rechthoekige tegenstelling, rechthoekige verhouding, oerverhouding, onveranderlijke verhouding, verhouding van stand.
constructie	construction	construction	Zie: destructie
constructieve elementen		constructive elements of form	Onder <i>constructieve elementen</i> verstaat Mondriaan de basiselementen waaruit alles is opgebouwd: volumes, vlakken, lijnen en kleur. Zie ook: beeldingsmiddelen.
contemplatie			Onder <i>contemplatie</i> verstaat Mondriaan het ontvankelijk openstellen voor iets, waarbij het innerlijk universele zich losmaakt van zijn subjectieve gebondenheid.
cosmisch(e)			Zie: kosmisch(e).
cultuur	culture culture humaine	culture	Mondriaan verstaat onder cultuur een dynamische ontwikkeling van, een voortdurend proces van, een wederkerige werking tussen geest en materie. Bijvoorbeeld: de cultuur van de schilderkunst. Mondriaan maakt onderscheid tussen 'culture de l'art' en 'culture humaine'. Zie ook: cultuur van gelijkwaardige verhoudingen, cultuur van zuivere verhoudingen.
cultuur van de (schilder)kunst (kunstcultuur)	culture de l'art culture de la plastique d'art	culture of plastic art	Mondriaan verstaat onder <i>culture of plastic art</i> de voortdurende en wederkerige werking tussen kunst en leven. M.a.w. het ontwikkelingsproces van de kunst. Mondriaan maakt onderscheid tussen 'culture de l'art' en 'culture humaine'.
cultuur van zuivere verhoudingen	culture des rapports purs culture vraiment humaine vie nouvelle	culture of pure relationship(s) culture of determined relations	Onder <i>de cultuur van zuivere verhoudingen</i> verstaat Mondriaan een samenleving waarin de gelijkwaardigheid van sociale en economische toestanden bereikt is. Volgens Mondriaan is dit de nieuwe cultuur. Zie ook: cultuur van gelijkwaardige verhoudingen.

cultuur van gelijkwaardige verhoudingen	culture des rapports équivalents culture vraiment humaine vie nouvelle		Onder de <i>cultuur van gelijkwaardige verhouding</i> verstaat Mondriaan de cultuur die staat tegenover de vormcultuur. Volgens Mondriaan is dit de nieuwe cultuur. Zie ook: vormcultuur, cultuur van zuivere verhoudingen.
dénaturaliseren	dénaturalisation abstraction de l'apparition naturelle réduction de l'aspect naturel	denaturalization	Onder <i>dénaturaliseren</i> verstaat Mondriaan het ondoen van het natuurlijke van haar meest uiterlijke, tot het wezenlijke overblijft. Zie ook: abstraheeren, verdiepen, verinnerlijken, zuiveren, reduceeren, verstrakken, vervolstrekken.
destructie (destructie en constructie)	dualité de construction et de destruction	creation and abolishing	Onder <i>destructie</i> verstaat Mondriaan de vernietiging van de vorm van een verschijnsel tot het wezenlijke overblijft. <i>Constructie</i> : het componeren van een onderling ritme tussen lijnen en/of vlakken. Kunst en leven bestaan uit een voortdurend vernietigen en scheppen. Zonder destructie is vooruitgang onmogelijk. Ook: vernietiging, schepping.
diepere ziening			Onder <i>de diepere ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om het verborgen-zijn van de tegendelen der verschijnselen waar te nemen. Deze aanschouwing is geen zintuiglijke, maar een intuïtieve. Zie: abstracte ziening; esthetische ziening; de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
directe beelding (direct beeldende)			Onder <i>directe beelding</i> verstaat Mondriaan het zonder uiterlijkheden weergeven in een kenbare hoedanigheid.
disharmonie	dysharmonie désharmonie		Onder disharmonie verstaat Mondriaan: geen eenheid, verdeeldheid, wrijving. Zie ook: harmonie.
dualiteit (dualiteit der tegenstellingen)	dualité des oppositions	duality human duality dualism	Onder <i>dualiteit</i> verstaat Mondriaan een eenheid in evenwicht van twee tegendelen: geest en stof, het mannelijke en het vrouwelijke, het innerlijke en het uiterlijke, het ene en het andere. De tegenstellingen worden opgeheven door gelijkwaardigheid van 't een en 't ander. Zie ook: tweehed.
dualiteit van de compositie			Onder de <i>dualiteit van de compositie</i> verstaat Mondriaan aan de ene kant het subjectieve, individuele (kleur, maat, ritme) en aan de andere kant het uitdrukken van het universele.
dubbele harmonie	harmonie double		Onder <i>dubbele harmonie</i> verstaat Mondriaan een tweehed van geestelijke harmonie en natuurlijke harmonie. De <i>dubbele harmonie</i> openbaart zich in een opheffende tegenstelling.
dubbele werking	double action	double action (reciproque action)	Zie: tweevoudige werking, wederkerige werking.

dynamisch evenwicht	équilibre dynamique	dynamic equilibrium (the fundamental law of dynamic equilibrium) entre-balanced reciproque action dynamic movement in equilibrium equilibrium of dynamic movement balanced dynamic movement	Onder <i>dynamisch evenwicht</i> verstaat Mondriaan een evenwicht dat ontstaat tussen de onderdelen van een verhouding (zonder herkenbare vorm of voorstelling), met gebruikmaking van ritme en asymmetrie. Het ritme en de asymmetrie zorgen voor het dynamisch evenwicht. In het dynamisch evenwicht komen destructie en constructie samen. Destructie: de vernietiging van de vorm van een verschijnsel tot het wezenlijke overblijft. Constructie: het componeren van een onderling ritme tussen lijnen en/of vlakken. Zie: statisch evenwicht
dynamische beweging		dynamic movement dynamic action	Onder <i>dynamische beweging</i> verstaat Mondriaan de afwisseling in kleur en grootte van kleurvlakken en lijnen. Afwisseling in kleur ontstaat door afwisselend gebruik van primaire kleuren en niet-kleuren. Afwisseling in grootte ontstaat door variatie in grootte van de kleur- en niet-kleurvlakken en de dikte en lengte van de rechte lijnen. Zie ook: dynamisch rythme, universeel rythme, vrij rythme, evenwichtige dynamische beweging.
dynamische beweging, evenwichtige		dynamic movement in equilibrium balanced dynamic movement equilibrium of dynamic movement	Onder <i>evenwichtige dynamische beweging</i> verstaat Mondriaan de afwisseling in kleur en grootte van kleurvlakken en lijnen. Afwisseling in kleur ontstaat door afwisselend gebruik van primaire kleuren en niet-kleuren. Afwisseling in grootte ontstaat door variatie in grootte van de kleur- en niet-kleurvlakken en de dikte en lengte van de rechte lijnen. Evenwichtig wil zeggen dat de elementen van de compositie qua uitdrukingskracht elkaar in evenwicht houden. Zie ook: dynamisch rythme, universeel rythme, vrij rythme.
dynamisch rythme	rythme dynamique	dynamic rhythm	Onder <i>dynamische rythme</i> verstaat Mondriaan de afwisseling in kleur en grootte van kleurvlakken en lijnen. Afwisseling in kleur ontstaat door afwisselend gebruik van primaire kleuren en niet-kleuren. Afwisseling in grootte ontstaat door variatie in grootte van de kleur- en niet-kleurvlakken en de dikte en lengte van de rechte lijnen. Onder statisch ritme verstaat Mondriaan een regelmatige herhaling. Zie ook: dynamisch rythme, universeel rythme, vrij rythme.
eene, het (en het andere)	l'un et l'autre		Onder <i>het eene</i> verstaat Mondriaan één van de twee tegendelen van een tweeheid; en zoals de tweeheid een geheel (eenheid) is, zo is ook <i>het eene</i> een geheel. De Nieuwe Beelding laat een gelijkwaardigheid zien van het een en het ander.
eenheid	unité	unity	Onder <i>eenheid</i> verstaat Mondriaan: 1. de innerlijke drang van de mens de oorspronkelijke eenheid van zijn dualiteit (stof en geest) terug te winnen; deze oorspronkelijke eenheid is waar alles uit voortkomt; 2. de gelijkwaardigheid tussen twee tegenovergestelden.
eenheid, bijzondere		particular unity	Onder <i>bijzondere eenheid</i> verstaat Mondriaan een eenheid die niet 'universeel' is, maar die afhankelijk is van tijd, plaats en subjectiviteit.
eenheid door evenwichtigheid		unity by equiponderance	Zie: schoonheid.

eenheid, universele		universal unity	Onder <i>de universele eenheid</i> verstaat Mondriaan: 1. de oorspronkelijke eenheid van stof en geest die in alle verschijnselen aanwezig is; deze oorspronkelijke eenheid is de oorsprong waar alles uit voortkomt; 2. de waarneembare eenheid, die onafhankelijk is van tijd, plaats en subjectiviteit.
eenheid van innerlijkheid en uiterlijkheid			Onder <i>de eenheid van innerlijkheid en uiterlijkheid</i> verstaat Mondriaan de niet te scheiden eenheid van de twee tegengestelden: innerlijkheid en uiterlijkheid. Volgens Mondriaan zorgt deze evenwichtige beelding voor schoonheid en wordt dit bereikt door gebruik te maken van rechte hoeken.
essentiële beeldingsmiddelen	moyens plastiques essentiels		Zie: beeldingsmiddelen, essentiële.
esthetisch			Zie: (a)esthetisch
ether			Ether: een in vroegere theorieën aangenomen middenstof die alles doordringen zou, en moest dienen voor verklaring van diverse verschijnselen (o.a. magnetisme)
ethertheorie			Onder de <i>ethertheorie</i> verstaat Mondriaan de theorie die inhoudt dat de materie bij aanraking een verandering ondergaat.
evenwaardig			Zie: gelijkwaardig.
evenwicht	équilibre	equilibrium	Onder <i>evenwicht</i> verstaat Mondriaan het wederkerig neutraliseren van de uitdrukingskrachten van tegengestelden. Bijvoorbeeld: het evenwicht tussen stof (lichaam) en geest. “Het evenwicht dat de beeldingsmiddelen opheft en vernietigt.”
evenwicht door gelijkwaardigheid (werkelijk evenwicht)	équilibre par l'équivalence équilibre réel	equilibrium	Onder <i>evenwicht door gelijkwaardigheid</i> wordt volgens Mondriaan bereikt doordat twee tegengesteldheden beide dezelfde uitdrukingskracht bezitten.
evenwicht, dynamisch	équilibre dynamique	dynamic equilibrium (the fundamental law of dynamic equilibrium) entre-balanced reciproque action dynamic movement in equilibrium equilibrium of dynamic movement balanced dynamic movement	Onder <i>dynamisch evenwicht</i> verstaat Mondriaan een evenwicht dat ontstaat tussen de onderdelen van een verhouding (zonder herkenbare vorm of voorstelling), met gebruikmaking van ritme en asymmetrie. Het ritme en de asymmetrie zorgen voor het dynamisch evenwicht. In het dynamisch evenwicht komen destructie en constructie samen. Destructie: de vernietiging van de vorm van een verschijnsel tot het wezenlijke overblijft. Constructie: het componeren van een onderling ritme tussen lijnen en/of vlakken. Zie: statisch evenwicht
evenwichtige beelding			Onder <i>evenwichtige beelding</i> verstaat Mondriaan een waarneembaar evenwicht tussen twee tegengesteldheden met een gelijke uitdrukingskracht (in een beeldende compositie). Ook: beeldend evenwicht.
evenwichtige compositie	composition équilibrée composition équivalente		Onder <i>evenwichtige compositie</i> verstaat Mondriaan een beeldende compositie waarbij door plaatsing van de beeldingsmiddelen bevredigend evenwicht bereikt wordt. Ook: evenwichtige ordening

evenwichtige dynamische beweging		dynamic movement in equilibrium balanced dynamic movement equilibrium of dynamic movement	Onder <i>evenwichtige dynamische beweging</i> verstaat Mondriaan de afwisseling in kleur en grootte van kleurvlakken en lijnen. Afwisseling in kleur ontstaat door afwisselend gebruik van primaire kleuren en niet-kleuren. Afwisseling in grootte ontstaat door variatie in grootte van de kleur- en niet-kleurvlakken en de dikte en lengte van de rechte lijnen. Evenwichtig wil zeggen dat de elementen van de compositie qua uitdrukingskracht elkaar in evenwicht houden. Zie ook: dynamisch rythme, universeel rythme, vrij rythme.
evenwichtige ordening	composition équilibrée		Onder <i>evenwichtige ordening</i> verstaat Mondriaan een beeldende compositie waarbij door plaatsing van de beeldingsmiddelen bevredigend evenwicht bereikt wordt. Ook: evenwichtige compositie
evenwichtige tegenstelling	opposition équilibrée	balanced oppositions equilibrium of opposite forces	Onder <i>evenwichtige tegenstelling</i> verstaat Mondriaan een bevredigend evenwicht tussen twee tegengesteldheden.
evenwichtig tegenstelling van verhoudingen	oppositions équilibrées des rapports		Onder <i>evenwichtige tegenstelling van verhoudingen</i> verstaat Mondriaan een bevredigend evenwicht tussen twee tegengesteldheden in de gedaante van verhoudingen en niet van herkenbare vormen of voorstellingen. (De verhoudingen worden bepaald door afmeting, kleur en stand van lijn en vlak.)
evenwichtige tweeheid			Zie: gelijkwaardige tweeheid.
evenwichtige verhouding	rapport équilibré	balanced relation	Onder <i>evenwichtige verhouding</i> verstaat Mondriaan de bevredigende samenhang tussen tegendelen (horizontaal-verticaal, mannelijk-vrouwelijk, stof-geest), waarbij de tegenstellingen door evenwicht en gelijkwaardigheid elkaar neutraliseren. (De verhoudingen hebben uitsluitend betrekking op afmeting, kleur en stand).
evenwichtige verhoudingsbeelding (harmonie)	équilibre des rapports purs		Onder <i>evenwichtige verhoudingsbeelding</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van bevredigende verhoudingen van rechthoekige kleurvlakken, die met elkaar in evenwicht zijn. De verhoudingen hebben uitsluitend betrekking op afmeting, kleur en stand, en worden intuïtief bepaald. Volgens Mondriaan wordt het universele het duidelijkst zichtbaar gemaakt door de evenwichtige verhouding.
evolutie			Onder <i>evolutie</i> verstaat Mondriaan een ontwikkeling in de mens van het natuurlijke naar het geestelijke.
exacte beelding	représentation exacte		Onder <i>exacte beelding</i> verstaat Mondriaan het in een visueel waarneembare verschijning tot uiting laten komen van een gedachte of idee, met behulp van geabstraheerde beeldingsmiddelen en een nauwkeurige techniek.
exacte beelding van het kosmisch evenwicht	expression plastique exacte de l'équilibre cosmique		Zie: kosmisch evenwicht, exacte beelding van.
exacte beelding van uitbreiding			De rechte lijn is de exacte beelding van uitbreiding.
exacte uitdrukking			Onder <i>exacte uitdrukking</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning tot uiting laten komen van een gedachte of idee, met behulp van geabstraheerde beeldingsmiddelen en een nauwkeurige techniek.

exacte verhouding (exacte verhoudingsbeelding)		exact relationship	Onder <i>exacte verhoudingen</i> verstaat Mondriaan verhoudingen die ontstaan zijn van allerlei versturende eigenschappen en op die manier worden de verhoudingen onverbloemd getoond. <i>Exacte verhoudingen</i> kunnen daarom alleen samengesteld zijn uit geabstraheerde beeldende middelen en vastgesteld door rechte lijnen, die elkaar in hoeken van 90° kruisen en/of raken. Zie ook: zuivere verhoudingen, exacte verhouding.
exactheid	exactitude		Onder <i>exactheid</i> verstaat Mondriaan de eis die aan de techniek gesteld moet worden om een evenwichtige beelding te kunnen realiseren.
exacte uitdrukking der eenheid			Volgens Mondriaan is de <i>exacte uitdrukking der eenheid</i> is in de zichtbare werkelijkheid niet aanschouwelijk.
figuratieve kunst	art figuratif	figurative art	Onder <i>figuratieve kunst</i> verstaat Mondriaan kunst, die ideeën of denkbeelden weergeeft in een zintuiglijk waarneembare verschijning, met herkenbare vormen en voorstellingen. Zie ook: abstracte kunst.
fond	fond	background	Onder <i>fond</i> verstaat Mondriaan de achtergrond van een schilderij waarop de dingen uitkomen als afzonderlijkheden; hierdoor wordt de eenheid teniet gedaan.
geest (en stof) (geest en natuur) (geest en fysiek)	esprit et matière esprit et physique spirituel		Onder <i>geest</i> verstaat Mondriaan het innerlijke, het mannelijke element, het universele, het geestelijke. Onder <i>stof</i> verstaat Mondriaan het uiterlijke, het vrouwelijke element, het individuele, het natuurlijke.
geestelijkheid			
geestelijkheid, gezuiverde			Gezuiverde geestelijkheid is geen geestelijkheid op de wijze der menselijkheid: het is geestelijkheid zoals die zich objectief openbaart (d.i. als het universele).
gelijkwaardige beelding			Onder <i>gelijkwaardige beelding</i> verstaat Mondriaan het in een zichtbaar waarneembare hoedanigheid weergeven van elkaar in uitdrukingskracht neutraliserende tegengestelden. Ook wel: zuivere beelding.
gelijkwaardige tegenstelling	équivalence d'opposition oppositions équivalentes opposition contraire équivalente équivalences des oppositions	equivalence of oppositions equivalent opposition(s)	Onder <i>gelijkwaardige tegenstelling</i> verstaat Mondriaan zich elkaar in uitdrukingskracht volkomen neutraliserende (opheffende) tegenovergestelden.
gelijkwaardige tweeheid (evenwichtige tweeheid)	dualité équivalente dualité équilibré		Onder <i>gelijkwaardige tweeheid</i> verstaat Mondriaan het gelijk zijn in uitdrukingskracht van de tegengelden: geest en natuur, mannelijk en vrouwelijk, innerlijk en uiterlijk, het ene en het andere. De <i>tweeheid</i> wordt een eenheid door de gelijkheid in uitdrukingskracht van de tegengelden.
gelijkwaardige verhouding	rapport équivalent rapports mutuels équivalents équivalence des rapports	equivalence of relationships equivalent relation(ship) equivalent proportions	Onder <i>gelijkwaardige verhouding</i> verstaat Mondriaan dat de verhoudingen, ongeacht grootte, kleur, waarde en stand, gelijk in uitdrukingskracht zijn ten opzichte van elkaar. "Gelijkwaardigheid van het ongelijksoortige." (De verhoudingen hebben geen herkenbare vormen of voorstelling en worden bepaald door afmeting, kleur en stand van lijn en vlak.) Zie ook: evenwichtige verhouding, nieuwe harmonie.

gelijkwaardigheid	équivalence	equivalence	Onder <i>gelijkwaardigheid</i> verstaat Mondriaan niet een gelijksoortigheid of een gelijk zijn qua hoeveelheid, maar gelijkwaardig in uitdrukingskracht. Mondriaan doelt in het bijzonder op de gelijkwaardigheid van tegenstelling 'in ons' en 'buiten ons'.
gelijkwaardigheid van de beeldingsmiddelen	équivalence des moyens plastiques		Onder <i>gelijkwaardigheid van de beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan de gelijkwaardigheid in uitdrukingskracht in een compositie van de middelen die een waarneembare verschijning tot stand brengen, hoewel verschillend van afmeting en kleur. De belangrijkste beeldingsmiddelen zijn: lijn, kleur, vorm, ritme, compositie.
gelijkwaardigheidswet	loi d'équivalence	fundamental law of equivalence	Onder de <i>gelijkwaardigheidswet</i> verstaat Mondriaan de altijd geldende wet van de gelijkwaardigheid van tegenstellingen in een dynamisch (niet-statisch) evenwicht.
gesluierd	voilé	veiled	Onder <i>gesluierd</i> verstaat Mondriaan de verborgen ordening van de natuur; de natuurlijke vormen en kleuren verbergen door hun samengesteldheid het wezenlijke van de natuur. Onder <i>gesluierd</i> verstaat Mondriaan dat de natuur het ware niet laat zien (vermomming) en dit noemt hij tragisch. Zie: tragiek
gevoelsuitdrukking			Onder <i>gevoelsuitdrukking</i> verstaat Mondriaan het uiten van individuele gevoelens in een waarneembare verschijning, die zoveel mogelijk moeten worden vermeden; bijvoorbeeld door het gebruikmaken van verhoudingen in plaats van herkenbare vormen of voorstellingen.
gewone visuele ziening			Onder de <i>gewone visuele ziening</i> verstaat Mondriaan een algemene oppervlakkige wijze van waarnemen. Zie ook: de visueel-natuurlijke ziening; abstracte ziening; esthetische ziening; de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
gezuiverde vrouwelijkheid			Onder <i>zuiveren</i> verstaat Mondriaan het terugbrengen tot de meest wezenlijke hoedanigheid. In dit geval het herleiden van het vrouwelijke ('stof') tot haar essentie ('geest'). Onder <i>gezuiverde vrouwelijkheid</i> verstaat Mondriaan het stoffelijke dat is ontdaan van alle overtolligheden. Zie ook: verinnerlijkte vrouwelijkheid, verdiepte vrouwelijkheid, verinnerlijkte uiterlijkheid.
gezuiverde mannelijkheid			Onder <i>gezuiverde mannelijkheid</i> verstaat Mondriaan de zuivere mannelijkheid ('geest'), die vrij is van het vrouwelijke ('stof'). Beeldend gezien is de <i>gezuiverde mannelijkheid</i> een abstracte uiterlijkheid, die het innerlijke het meest benadert. Zie ook: abstracte uiterlijkheid.
goed en kwaad	bien et mal	good and evil	Onder <i>het goede en het kwade</i> verstaat Mondriaan de twee belangrijkste tegenstellingen in het leven, die - mits gelijkwaardig - elkaar neutraliseren.
grondkleur	couleur fondamentale	primary color purified color	Onder <i>grondkleuren</i> verstaat Mondriaan de primaire kleuren, en de grondkleuren blijven grondkleuren ook al worden ze met wit gemengd.
grondvorm (basisvorm)			Onder <i>grondvormen</i> verstaat Mondriaan geometrische (2d) of stereometrische (3d) vormen waarbij alle details zijn weggelaten. Bv. vierkant, cirkel, driehoek, rechthoek, kubus bol, cilinder, piramide.

harmonie	harmonie	harmony	Onder <i>harmonie</i> verstaat Mondriaan zowel de bevredigende onderlinge samenhang tussen natuur en geest, uiterlijkheid en innerlijkheid, als de onderlinge samenhang tussen de beeldende middelen in een compositie. Ook: evenwichtige verhoudingsbeelding. Zie ook: oude harmonie, nieuwe harmonie, traditionele harmonie, dubbele harmonie.
harmonie, cosmische			De evenwichtige onderlinge samenhang tussen niet tot elkaar herleidbare tegendelen, zowel op macro- als op microniveau.
harmonie, traditioneele			Zie: traditionele harmonie
herhaling	répétitions	repetitions	Volgens Mondriaan openbaart de wet der <i>herbaling</i> zich als natuurlijk ritme (individueel) en treedt op als symmetrie; het natuurlijke is aan de wet van de herhaling gebonden.
'het' nieuwe	esprit nouveau esprit du temps nouveau	new realism	Onder ' <i>het</i> ' <i>nieuwe</i> verstaat Mondriaan het streven naar gelijkwaardigheid van het individuele en universele, van natuur en geest, in de mens, inde maatschappij en in de kunst. Zie ook: nieuwe tijdgeest.
horizontale lijn (en verticale lijn)			Onder <i>horizontale lijn</i> verstaat Mondriaan het vrouwelijke. Onder <i>verticale lijn</i> verstaat Mondriaan het mannelijke.
individuele			Onder <i>het individuele</i> verstaat Mondriaan het subjectieve, het tijdelijke, het veranderlijke, het bijzondere. Te vergelijken met het begrip 'accident' in de metafysica van Aristoteles.
individueel evenwicht	équilibre individuel équilibre particulier	individual equilibrium	Onder <i>individueel evenwicht</i> verstaat Mondriaan een evenwicht dat wordt beheerst door eigenbelang, door subjectiviteit. Het <i>individueel evenwicht</i> is het tegenovergestelde van het universeel evenwicht; een overall en altijd geldend evenwicht. Zie ook: bijzonder evenwicht, universeel evenwicht, kosmisch evenwicht, universele harmonie, oude harmonie, traditionele harmonie, natuurlijke harmonie.
innerlijk (en uiterlijk)	intérieur (et extérieur)	inside inwardly	Onder het <i>innerlijke</i> en het uiterlijk verstaat Mondriaan een niet te scheiden twee-eenheid. Het <i>innerlijke</i> is ziel en geest, het uiterlijke is fysiek en natuur.
innerlijke ziening (innerlijk zien)			Onder <i>innerlijke ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om het innerlijk te aanschouwen. Deze aanschouwing is geen zintuiglijke, maar een intellectuele. Zie ook: abstracte ziening; esthetische ziening; de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; perspectivische ziening.
innerlijkheid (en uiterlijkheid)	intérieur (et l'extérieur) intérieurisation		Onder <i>innerlijkheid</i> verstaat Mondriaan het wezen der dingen ('geest'). Onder uiterlijkheid verstaat Mondriaan de verschijningsvorm der dingen ('stof').
innerlijkheid, veruiterlijkte	intérieur extériorisé		Onder <i>veruiterlijkte innerlijkheid</i> verstaat Mondriaan de zintuiglijk kenbare hoedanigheid van het innerlijke (geestelijke).
in (de) tijd			Onder <i>in (de) tijd</i> verstaat Mondriaan 'onder invloed van de tijd', en onder <i>buiten (de) tijd</i> 'tijdloos'. Zie: buiten (de) tijd.
instinct	instinct	instinct	Onder <i>instinct</i> verstaat Mondriaan een innerlijke kracht om zichzelf in stand te houden.
intensiveren		intensification	Zie: versterken.

intrinsieke werkelijkheid		intrinsic reality	Onder <i>intrinsic reality</i> verstaat Mondriaan de werkelijke werkelijkheid die verborgen is in de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: nieuwe werkelijkheid, werkelijkheid, zuivere werkelijkheid.
intuïtie (zuivere intuïtie)	intuition (pure)	intuition	Onder <i>intuïtie</i> verstaat Mondriaan het universeel bewustzijn, dat de oorsprong is van alle kunsten. 'Zuivere intuïtie' is de gevoeligheid voor het universele.
intuïtieve wiskunde	mathématique intuitive		Onder <i>intuïtieve wiskunde</i> verstaat Mondriaan het tegengestelde van wetenschappelijke wiskunde.
kleur, natuurlijke	couleur naturelle	natural color	Onder <i>natuurlijke kleuren</i> verstaat Mondriaan de kleuren zoals deze in de natuur voorkomen.
kleur, tot-bepaaldheid-gestelde	plans rectangulaires colorés	determined color	Onder de <i>tot-bepaaldheid-gestelde kleur</i> verstaat Mondriaan een kleur die drie 'behandelingen' heeft ondergaan: 1. de kleur is herleid van natuurlijke kleur tot primaire kleur; 2. de kleur is gereduceerd tot een egale kleur; 3. de kleur is afgesloten, zodat zij als rechthoekige vlak verschijnt. Zie ook: abstracte kleur.
kleur, tragische	couleur tragique		Onder <i>tragische kleur</i> verstaat Mondriaan de kleuren zoals deze in de natuur aan ons verschijnen; deze kleuren zijn niet puur, zuiver. Zie ook: natuurlijke kleur.
kleurbeelding	chromoplastique	chromoplastic	Onder <i>kleurbeelding</i> verstaat Mondriaan de wijze waarop en in welke hoedanigheid kleuren gebruikt worden in een visueel waarneembare verschijning.
Kleurbeelding in de architectuur	Chromoplastique dans l'architecture Chromoplastique néo-plasticienne en architecture		Onder <i>de Nieuwe Kleurbeelding in de architectuur</i> verstaat Mondriaan het kleurgebruik in de architectuur dat op den duur het losse schilderij overbodig zal maken.
kleurverhouding			Onder <i>kleurverhouding</i> verstaat Mondriaan één van de verhoudingen die bijdragen aan evenwicht in een compositie. De <i>kleurverhouding</i> wordt bepaald door: de kleurtegenstelling; de kleurzuiverheid; de kleurkarakter. (De andere verhoudingen die bijdragen aan het evenwicht in de compositie zijn de verhouding van afmeting en de verhouding van stand.) Zie ook: verhouding van kleur, verhouding van afmeting, verhouding van stand.
kosmisch evenwicht	équilibre cosmique		Onder <i>kosmische evenwicht</i> verstaat Mondriaan het evenwicht tussen het geestelijke en het natuurlijke. Zie ook: universeel evenwicht.
kosmisch evenwicht, exacte beelding van	expression plastique exacte de l'équilibre cosmique		Onder <i>exacte beelding van het kosmische evenwicht</i> verstaat Mondriaan een visuele weergave van een bevredigend evenwicht tussen het geestelijke en het natuurlijke. Deze weergave kan alleen exact zijn door het gebruik van geabstraheerde beeldingsmiddelen in een exacte evenwichtige verhouding.
kosmische evolutie			Onder <i>kosmische evolutie</i> verstaat Mondriaan de cosmogenese zoals deze is weergegeven in de zeven stanza's uit het Boek van Dzyan. (In: Blavatsky. <i>De Geheime Leer</i>)
kosmisch ritme (universeel ritme)			Onder <i>het kosmisch ritme</i> verstaat Mondriaan het ritme dat in alle dingen aanwezig is.
kosmische tragedie			Onder <i>kosmische tragedie</i> verstaat Mondriaan de onevenwichtigheid van 't een en 't ander, dat buiten de tijd en de ruimte staat.

kosmische verhouding (universele verhouding)			Onder <i>kosmische verhouding</i> verstaat Mondriaan de alles beheersende verhouding die buiten de betrekkelijkheid van tijd en ruimte valt.
kruis(vorm)		crossing verticals and horizontals	Onder de <i>kruisvorm</i> verstaat Mondriaan de oerverhouding van innerlijkheid en uiterlijkheid.
kunst, de			Onder <i>kunst</i> verstaat Mondriaan de waarneembare verschijningsvormen van de exacte evenwichtige verhouding tussen het universele in ons en het universele buiten ons. Kunst is de beeldende uitdrukking van het leven. De werkelijke inhoud van kunst is de uitdrukking van waarheid en schoonheid (expression of truth and beauty).
kunst, de oude			Volgens Mondriaan is <i>de oude kunst</i> een kunst van kinderen; in <i>de oude kunst</i> is het individuele heel belangrijk en blijft het universele daardoor verborgen.
kunst en leven (leven en kunst)			Volgens Mondriaan is de grond voor alle <i>kunst en leven</i> het universele en zijn <i>kunst en leven</i> beide uitingen van de waarheid. <i>Kunst en leven</i> worden bedreigd door het fysieke.
leer der tegendeelgheid			Onder <i>de leer der tegendeelgheid</i> verstaat Mondriaan de theorie die zegt dat alle verschijnselen in het universum zich manifesteren in - twee niet tot elkaar herleidbare - tegengestelde en complementaire waarden. Tegengesteldheden vormen paren. Een paar van tegenstellingen vormen een eenheid. Ieder verschijnsel kan zichzelf en zijn tegengestelde zijn. Het ene kan niet bestaan zonder het andere. De tegengesteldheden zijn voortdurend in beweging en in interactie met elkaar, op zoek naar evenwicht en harmonie. Zie ook: tegendeel.
leven			Zie: nieuwe leven, ware leven.
leven, wetten van het		laws of life	Zie: wet
levenskracht	élan vital vitalité force-de-vivre	vitality pure expression of life expression of vitality energy	Onder <i>levenskracht</i> verstaat Mondriaan de kracht die het leven stuurt. Kleur moet open en puur zijn, dan straalt zij levenskracht uit. Het Neo-Plasticisme (Nieuwe Beelding) is de zuivere uitdrukking der levenskracht. Ander woord: levensbeweeg, prana.
levensschoonheid	beauté de la vie	beauty of vitality beauty-of-life	Onder <i>levensschoonheid</i> verstaat Mondriaan de schoonheid die ontstaat door eenheid en evenwicht tussen gelijkwaardige tegendelen van het leven (geest en stof, vreugde en smart, goed en kwaad).
levenstrategie			Onder <i>levenstrategie</i> verstaat Mondriaan het verlangen naar het onveranderlijke, het universele, dat in feite onbereikbaar is. <i>Levenstrategie</i> is ook het domineren van het fysieke in en om ons.
levensweeheid (levenspolariteit)		polarity-of-life	Onder <i>levensweeheid</i> verstaat Mondriaan vreugde en smart, die waarneembaar verschijnen in uitbreiding en begrenzing. Zie: uitbreiding, begrenzing
lichamelijkheid			Onder <i>lichamelijkheid van vorm</i> verstaat Mondriaan de driedimensionaliteit van een vorm.
lijn			Volgens Mondriaan is de (grote) lijn de allereerste hoofdzaak in een ding en de meest doorgevoerde gespannenheid van de lijn is de volstreekte rechte lijn.
lyriek, ontroerende	lyrisme pathétique		Onder <i>ontroerende lyriek</i> verstaat Mondriaan het tragische effect van de 'oude' kunst, de morphoplastiek.
lyriek, vrij	lyrisme libre		Onder <i>vrije lyriek</i> verstaat Mondriaan de 'poëzie' van de 'nieuwe' kunst, het Neo-Plasticisme

lyrisch (lyrische uitdrukking)	expression lyrique		Onder <i>lyrisch</i> verstaat Mondriaan het bezingende of beschrijvende en staat tegenover het zuiver beeldende. Zie: zuiver beeldende uitdrukking.
maatschappij, de nieuwe			Onder <i>de nieuwe maatschappij</i> verstaat Mondriaan een maatschappij, waarin een evenwichtige verhouding is bereikt tussen de gelijkwaardige tegendelen van de tweeheid 'stof en geest'.
maatverhouding	rapport de dimension rapport de proportion		Onder <i>maatverhouding</i> verstaat Mondriaan de grootte van de rechthoekige vlakken en de lengte en dikte van de lijnen. Eén van de verhoudingen die bijdragen aan waarneembaar bevredigend evenwicht in een compositie. De andere verhoudingen zijn: de verhouding van kleur en de verhouding van stand. Zie ook: verhouding van afmeting.
mannelijk element, het	fonction du masculin		Onder <i>het mannelijk element</i> verstaat Mondriaan: het geestelijke, het innerlijke, het universele.
mannelijke en vrouwelijke	masculin et feminin		Onder <i>het mannelijke en het vrouwelijke</i> verstaat Mondriaan twee tegengestelde krachten die het leven bepalen, waarbij de vrouw alleen werkelijk vrouw is in verhouding tot de man en de man alleen werkelijk man is in verhouding tot de vrouw.
materie (stof)			Onder <i>materie</i> verstaat Mondriaan: het stoffelijke, het fysieke, het lichamelijke, het natuurlijke.
materiële werkelijkheid	réalité palpable		Onder <i>de materiële werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan de werkelijkheid zoals wij die zintuiglijk gewaarworden, de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: nieuwe werkelijkheid, werkelijkheid.
mensch, de nieuwe	homme nouveau		Onder <i>de nieuwe mensch</i> verstaat Mondriaan een mens die denkt als hij voelt en voelt als hij denkt, waarbij het gevoel en het verstand een eenheid zijn.
micro- en macrocosmos			Volgens Mondriaan zijn de <i>micro- en macrocosmos</i> in samenstelling gelijk.
modelé	modelé		Onder <i>modelé</i> verstaat Mondriaan wijze waarop vormen zijn weergegeven, gemodelleerd..
moraal	morale		Onder <i>moraal</i> verstaat Mondriaan het geestelijke dat tegenover het materiële staat.
morphoplastiek (morfoplastiek)	morphoplastique	plasticism of form	Onder <i>morphoplastiek</i> verstaat Mondriaan de traditionele kunst, waarbij in de compositie drie dimensionale (schijn)vormen en voorstellingen worden gebruikt. <i>Morphoplastiek</i> staat tegenover verhoudingsbeelding. Het beelden van vormen (oude kunst) staat tegenover het beelden van uitsluitend verhouding (de Nieuwe Beelding, het Neo-Plasticisme). <i>Morphoplastiek</i> beeldt verhouding door ongelijkwaardige elementen. Zuiver abstracte kunst beeldt verhouding door verschillende - maar gelijkwaardige - elementen. Zie ook: vormbeelding, vormplastiek, vormkunst, vormcultuur.
morphoplastische architectuur	architecture morphoplastique		Onder <i>morphoplastische architectuur</i> verstaat Mondriaan traditionele architectuur die gebaseerd is op drie dimensionale vormen en voorstellingen.
natuurlijke, het	naturel		Onder <i>het natuurlijke</i> verstaat Mondriaan de dualiteit van stof en geest. Vaak overheerst echter het uiterlijke, het concrete, het individuele. Onder <i>het natuurlijke</i> verstaat Mondriaan het geheel van de stooffelijke verschijning van de dingen, waardoor het wezen (het universele, de geest) wordt verborgen.

natuurlijke harmonie	harmonie naturelle		Onder <i>natuurlijke harmonie</i> verstaat Mondriaan de traditionele harmonie, die geen zuiver evenwichtige verhouding is, maar slechts betrekkelijk evenwicht toont gebaseerd op hoeveelheid en symmetrie. Zie ook: oude harmonie, traditionele harmonie, nieuwe harmonie, dubbele harmonie, esthetische harmonie, evenwichtige verhoudingsbeelding, de nieuwe harmonie.
natuurlijke kleur	couleur naturelle	natural color	Onder <i>natuurlijke kleuren</i> verstaat Mondriaan de kleuren zoals deze in de natuur voorkomen.
natuurlijke verschijning			
natuurlijkheid			
natuurlijkheid, gezuiverde			Gezuiverde natuurlijkheid is geen natuurlijkheid op de wijze der natuur : het is verinnerlijkte natuurlijkheid : natuurlijkheid, zoals die gebeeld wordt op de wijze der kunst.
natuurlijk-plastische beelding			Onder <i>natuurlijk-plastische beelding</i> verstaat Mondriaan de 'oude' schilderkunst, waarbij op een plat vlak driedimensionale vormen werden gesuggereerd; ook wel 'plasticiteit' genoemd.
natuurlijk rythme			Onder <i>natuurlijk rythme</i> verstaat Mondriaan een ritme waarin herhaling van dezelfde elementen een belangrijk gegeven is. Ander woord: statisch rythme. Zie: rythme, natuurlijk.
Neo-Cubisme			Onder <i>Neo-Cubisme</i> verstaat Mondriaan een ander woord voor de Nieuwe Beelding, het Neo-Plasticisme.
Neo-Plastische beeldhouwkunst			Onder <i>Neo-Plastische beeldhouwkunst</i> verstaat Mondriaan het driedimensionaal toepassen van de universele beeldende middelen in composities van prisma's.
Neo-Plastische beelding	expression plastique néo-plasticienne		Onder <i>Neo-Plastische beelding</i> verstaat Mondriaan een visuele verschijning van geabstraheerde beeldingsmiddelen in een elkaar opheffende tegenstelling, waarbij de uitdrukingskrachten evenwaardig zijn en een zuivere eenheid kunnen vormen.
Neo-Plastische compositie	composition néo-plastique composition néo-plasticienne	pure plastic composition	Onder <i>Neo-Plastische compositie</i> verstaat Mondriaan het plaatsen van geabstraheerde beeldende middelen in een compositie, waarbij de uitdrukingskrachten evenwaardig zijn en een zuivere eenheid kunnen vormen. (Overigens stelt Mondriaan dat de <i>compositie</i> altijd tweeslachtig van karakter is door: 1. het ritme, dat subjectief en individueel is; 2. het beeldend middel, dat objectief en universeel is.) Zie ook: compositie.
Neo-Plastische harmonie	harmonie néo-plasticienne		Onder <i>Neo-Plastische harmonie</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van een bevredigende balans tussen tegengesteldheden in de hoedanigheid van verhoudingen. De verhoudingen worden bepaald door afmeting, kleur en stand, en worden intuïtief vastgesteld. Zie ook: nieuwe harmonie.

Neo-Plasticisme (Neo-Plastiek)	Néo-Plasticisme Néo-Plastique peinture néo-plasticienne superréalisme art véritable	Neo-Plasticism	Onder het <i>Neo-Plasticisme</i> verstaat Mondriaan het via beeldende middelen zintuiglijk waarneembaar maken van 'het universele', waarmee hij doelt op het diepste wezen van al het bestaande, het tijdloze en onveranderlijke van de zichtbare verschijnselen; dat wat is en altijd blijft. Volgens Mondriaan bestaat het universele uit verschillende - maar gelijkwaardige - paren tegengesteldheden die in volkomen evenwicht met elkaar zijn. Het <i>Neo-Plasticisme</i> bereikt dit door: het abstraheren van de natuurlijke verschijning; het uitsluiten van de derde dimensie; het gebruik van de zuivere kleur in rechthoekig kleurvlak; het gebruik van uitsluitend rechte lijnen in rechthoekige stand, het gebruik van de intuïtief bepaalde verhoudingen i.p.v. herkenbare vormen en voorstellingen in de compositie. Ander woord: Nieuwe Beelding, de nieuwe kunst.
neutraal beeldingsmiddel		neutral expressive means neutral (abstract) expressive means neutral constructive elements	Onder <i>neutrale beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan de geabstraheerde beeldende middelen (lijn en kleur) en de exacte materialen en technieken, waarmee een waarneembare verschijning tot stand komt. Altijd en overal geldende beeldende middelen. Zie ook: beeldingsmiddel, zuiver beeldingsmiddel.
neutrale uitdrukkingmiddelen		neutral expressive means	Onder <i>neutrale beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan de geabstraheerde beeldende middelen (lijn en kleur) en de exacte materialen en technieken, waarmee in een compositie de zuivere verhoudingen zichtbaar gemaakt worden. Deze <i>neutrale beeldingsmiddelen</i> zijn altijd en overal geldend. Zie ook: zuiver beeldingsmiddel, niet-individueel-zeggend beeldingsmiddel, universeel beeldingsmiddel, neutraal beeldingsmiddel.
neutrale vorm	formes neutres formes neutres ou universelles	neutral forms	Onder <i>neutrale vorm</i> verstaat Mondriaan eenvoudige vormen, zonder voorstelling, zonder bijzondere kenmerken, zonder gevoelens, zonder diepere betekenissen. Altijd en overal geldende vormen. Zie ook: universele vorm, zuivere vorm.
niet-kleuren	non-couleurs	non-colors	Onder de <i>niet-kleuren</i> verstaat Mondriaan zwart, wit en grijs.
niets-individueel-zeggend-beeldingsmiddel			Onder <i>niets-individueel-zeggend beeldingsmiddel</i> verstaat Mondriaan de beeldende middelen die ingezet worden om het universele zintuiglijk waarneembaar te maken. Het zijn altijd en overal geldende beeldingsmiddelen. Mondriaan verstaat daaronder de meest elementaire beeldingsmiddelen: vorm, kleur en stand, in hun meest geabstraheerde hoedanigheid. Volgens Mondriaan is de meest elementaire verschijning van vorm de rechte lijn, die van kleur de primaire kleur, die van stand: de rechte hoek. Zie: beeldingsmiddel, rechthoekig vlak. Zie: universeel beeldingsmiddel
nieuwe, 'het'	esprit nouveau esprit du temps nouveau		Onder <i>'het' nieuwe</i> verstaat Mondriaan het streven naar gelijkwaardigheid van het individuele en universele, naar gelijkwaardigheid van natuur en geest, in de mens, in de maatschappij en in de kunst.
nieuwe architectuur	nouvelle architecture		Onder <i>de nieuwe architectuur</i> verstaat Mondriaan het vorm- en kleurgebruik in de architectuur dat op den duur het losse schilderij en de losse sculptuur overbodig zal maken. De nieuwe architectuur is de weergave van bevredigend op elkaar afgestemde ruimtes; de zuivere beelding van ruimteverhouding.

Nieuwe Beelding	Néo-Plasticisme Néoplastique peinture vraiment nouvelle nouvelle plastique art nouveau peinture néo-plasticienne la nouvelle plastique la Plastique Nouvelle art nouveau art purement abstrait	Neo-Plasticism pure plastic expression pure plastic art pure abstract art	Onder <i>de Nieuwe Beelding</i> verstaat Mondriaan het via beeldende middelen zintuiglijk waarneembaar maken van 'het universele', waarmee hij doelt op het diepste wezen van al het bestaande, het tijdloze en onveranderlijke van de zichtbare verschijnselen; dat wat is en altijd blijft. Volgens Mondriaan bestaat het universele uit verschillende paren tegengesteldheden die in volkomen evenwicht met elkaar zijn. De <i>Nieuwe Beelding</i> bereikt dit door: het abstraheren van de natuurlijke verschijning; het uitsluiten van de derde dimensie; het gebruik van de zuivere kleur in rechthoekig kleurvlak; het gebruik van de evenwichtige verhoudingsbeelding als compositie. <i>De Nieuwe Beelding</i> is dus de beelding van verinnerlijkte begrenzing en tot bepaaldheid gestelde uitbreiding.
nieuwe (a)esthetiek			Onder de <i>nieuwe esthetiek</i> verstaat Mondriaan de esthetiek die gebaseerd is op de zuivere verhouding van de zuivere lijn en de zuivere kleur (de Neo-Plastische esthetiek).
nieuwe harmonie	harmonie de l'art purement abstrait nouvelle harmonie harmonie nouvelle		Onder <i>nieuwe harmonie</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van een bevredigende samenhang tussen tegengesteldheden in de hoedanigheid van verhoudingen. De verhoudingen worden bepaald door afmeting, kleur en stand, en worden intuïtief vastgesteld. Zie ook: evenwichtige verhoudingsbeelding, de oude harmonie, traditionele harmonie, natuurlijke harmonie, dubbele harmonie, aesthetisch harmonie.
Nieuwe Kleurbeelding in de architectuur	chromoplastique dans architecture chromoplastique néo-plasticienne en architecture		Onder <i>de Nieuwe Kleurbeelding in de architectuur</i> verstaat Mondriaan het kleurgebruik in de architectuur dat op den duur het losse schilderij overbodig zal maken.
nieuwe kunst	art nouveau	new realism	Onder <i>de nieuwe kunst</i> verstaat Mondriaan de Nieuwe Beelding, het Neo-Plasticisme. De nieuwe kunst heeft een dubbele taak: het bewerkstelligen van zuivere verhoudingen en het omwerken van bijzondere vormen door het reduceren ervan.
nieuwe leven	vie nouvelle culture vraiment humaine		Onder <i>het nieuwe leven</i> verstaat Mondriaan een meer evenwaardige verhouding realiseren in het leven tussen het individuele en het universele, dan zal het leven meer als eenheid voelen. 'La vie nouvelle est la culture des rapports équivalents.' Zie ook: ware leven, cultuur van gelijkwaardige verhoudingen, cultuur van zuivere verhoudingen
nieuwe mentaliteit	mentalité nouvelle		Onder <i>de nieuwe mentaliteit</i> verstaat Mondriaan een nieuwe manier van denken en voelen, een nieuwe manier van mens-zijn. Het realiseren van een evenwaardige verhouding op maatschappelijk en economisch gebied.
nieuwe schoonheid	beauté nouveau esthétique nouveau		Onder <i>de nieuwe schoonheid</i> verstaat Mondriaan de schoonheid die bereikt wordt door het Neo-Plasticisme.
nieuwe tijdgeest	esprit nouveau esprit du temps nouveau		Onder <i>de nieuwe tijdgeest</i> verstaat Mondriaan het streven naar gelijkwaardigheid van het individuele en universele, naar gelijkwaardigheid van natuur en geest. Zie ook: 'het' nieuwe.

nieuwe werkelijkheid	réalité nouveau superréalité	new plastic reality universal reality objective reality true reality	Onder de <i>nieuwe werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan de werkelijke werkelijkheid die verborgen is in de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: abstracte werkelijkheid, werkelijkheid.
non-figuratieve kunst		non-figurative art	Onder <i>non-figuratieve kunst</i> verstaat Mondriaan abstracte, voorstellingsloze kunst.
non-subjectieve kunst		non-subjective art	Onder <i>non-subjectieve kunst</i> verstaat Mondriaan abstracte, voorstellingsloze kunst.
objectieve, het			Onder <i>het objectieve</i> verstaat Mondriaan: het universele, het abstracte
objectieve schoonheid	beauté objective		Onder <i>objectieve schoonheid</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende schoonheid, die door de menselijke subjectiviteit niet gekend wordt. Zie ook: universele schoonheid, zuiver beeldende schoonheid, schoonheid.
objectieve uitdrukking		objective expression unchangeable expression	Onder <i>objectieve uitdrukking</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende zintuiglijk waarneembare hoedanigheid. Zie ook: subjectieve uitdrukking, het objectieve.
objectieve ziening			Onder <i>objectieve ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om in het natuurlijke het wezen der natuur waar te nemen. Zie: abstracte ziening; esthetische ziening; de zuivere ziening; subjectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
oerverhouding			Onder <i>de oerverhouding</i> verstaat Mondriaan de onveranderlijke verhouding van de loodrechte hoek (90°) die twee rechte lijnen maken. Deze rechthoekige stand is onveranderlijk. Ook: rechthoekige tegenstelling, onveranderlijke verhouding
omgeving	ambiance	daily life	
omscheppen (omwerken)	transformation	transform transformation	Onder <i>omscheppen</i> en <i>omwerken</i> verstaat Mondriaan: transformeren, herscheppen, een andere vorm geven, omvormen.
onbepaalde, het			Onder <i>het onbepaalde</i> verstaat Mondriaan: het individuele, het veranderlijke, de uiterlijke verschijning.
onbewuste			
onderdrukking (beklemming)	oppression oppression de la forme particulière domination des formes pariculières oppression du physique	oppression domination of the subjective domination of the individual inclination	Onder <i>onderdrukking</i> verstaat Mondriaan dat de mens en het leven overheerst worden door factoren als subjectiviteit, individualiteit, en onevenwaardigheid.
onderdrukking van het tragische	oppression du tragique	tragic's oppression oppression of tragic	Onder <i>onderdrukking</i> verstaat Mondriaan dat de mens en het leven overheerst worden door ongelijkwaardigheid en daardoor onevenwichtigheid (het tragische).
onderlinge verhoudingen			Onder <i>onderlinge verhoudingen</i> verstaat Mondriaan het wederzijds beïnvloeden van de onderdelen van een compositie en wel zo, dat alle onderdelen er gelijkelijk deel aan nemen. Zie ook: wederkerige verhoudingen.

onveranderlijke, het (het veranderlijke)		unchangeable	De grondgedachte van Mondriaan is dat alle leven, materie en verschijnselen in deze wereld bestaat uit twee onlosmakelijk met elkaar verbonden – niet tot elkaar herleidbare - tegengesteldheden, of zoals Mondriaan ze noemt 'tegedelen'. Het ene tegendeel is <i>het veranderlijke</i> , het andere tegendeel is <i>het onveranderlijke</i> .
onveranderlijke elementen van vorm		constant elements of form	Onder <i>onveranderlijke elementen van vorm</i> verstaat Mondriaan grondvormen of basisvormen die onafhankelijk zijn van plaats, tijd en subjectiviteit.
onveranderlijk evenwicht	équilibre constant		Onder <i>het onveranderlijke evenwicht</i> verstaat Mondriaan de hoek van 90 ^o , die twee rechte lijnen maken. Deze rechthoekige stand is onveranderlijk. Ook: rechthoekige tegenstelling, oerverhouding, onveranderlijk verhouding.
onveranderlijke verhouding (onveranderlijke rechthoekige stand)	rapport constant	constant relationship	Onder <i>de onveranderlijke verhouding</i> verstaat Mondriaan de hoek van 90 ^o , die twee rechte lijnen maken. Deze rechthoekige stand is onveranderlijk. Ook: rechthoekige tegenstelling, oerverhouding, onveranderlijk evenwicht.
oorspronkelijke eenheid			Onder <i>de oorspronkelijke eenheid</i> verstaat Mondriaan de niet te scheiden twee-eenheid, die bestaat uit de tegedelen natuur en geest. Geest is daarbij het onveranderlijke deel, stof is het veranderende deel. Deze eenheid is het wezen van alle dingen. Zie ook: accidenten, substantie.
op de wijzer der kunst			
op de wijze der natuur			
opheffende tegenstelling (opheffende tweeheid) (opheffing der dualiteit)	opposition annulante opposition neutralisante opposition annihilante	annihilating mutual opposition	Onder <i>zich opheffende tegenstellingen</i> verstaat Mondriaan de bevredigende samenhang tussen tegengestelden, waarbij de onderlinge tegenstelling door gelijkwaardigheid in uitdrukkingskracht wordt geneutraliseerd. Bijvoorbeeld: tegenstelling van stand – horizontaal/verticaal. Zie: tegenstellingen, opheffende.
ordonnantie			Onder <i>ordonnantie</i> verstaat Mondriaan de plaatsing van de verschillende beeldende middelen in een compositie.
ornamentkunst			Onder <i>ornamentkunst</i> verstaat Mondriaan die vorm van kunst die uitsluitend als decoratie wordt toegepast.
oude harmonie	ancienne harmonie		Onder <i>oude harmonie</i> verstaat Mondriaan de harmonie, die geen zuiver evenwichtige verhouding is, maar slechts betrekkelijk evenwicht toont gebaseerd op hoeveelheid en symmetrie. Ander woord: natuurlijke harmonie, traditionele harmonie. Zie ook: evenwichtige verhoudingsbeelding, nieuwe harmonie, universele harmonie, dubbele harmonie, natuurlijke harmonie, esthetische harmonie.
oude kunst	art du passé peinture ancienne	old art	Volgens Mondriaan is de <i>oude kunst</i> een kunst van kinderen; in de <i>oude kunst</i> is het individuele heel belangrijk en blijft het universele daardoor verborgen. Zie ook: traditionele kunst.
perspectievische beelding			Onder <i>perspectievische beelding</i> verstaat Mondriaan het suggereren van diepte en plasticiteit op een tweedimensionaal vlak. Mondriaan noemt het ook wel: perspectievische schijnvorm.

perspectivische ziening	vision perspective		Onder <i>perspectivische ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om in het platte vlak het driedimensionale waar te nemen. Zie ook: abstracte ziening; aesthetische ziening, de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiëk-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening.
picturale procédés			Onder <i>picturale procédés</i> verstaat Mondriaan schilderkunstige technieken om bepaalde effecten te suggereren, zoals bijvoorbeeld: lichtrichting, schaduw, stofuitdrukking, atmosfeeruitdrukking, enz.
physiek-geest	physique-esprit		Onder <i>physiekegeest</i> verstaat Mondriaan het één zijn, het gelijkwaardig zijn, het in harmonie zijn van lichaam en geest.
picturale schilderkunst	peinture pittoresque peinture morphoplastique		Onder <i>de picturale schilderkunst</i> verstaat Mondriaan 'de schilderkunst van vroeger', die door het gebruiken van herkenbare vormen en voorstellingen niet exact genoeg is.
planmatigheid			Onder <i>planmatigheid</i> verstaat Mondriaan het uitbeelden (verbeelden) met behulp van plans (voorground, achtergrond, enz.) en perspectief.
plastiek (plasticiteit)			Onder <i>plastiek</i> verstaat Mondriaan de 'lichamelijkheid', de driedimensionaliteit van de dingen. (Tegenwoordig gebruikt men meer het begrip 'plasticiteit'.) Zie ook: modélé.
prismatische kleuren	couleurs prismatiques sept couleurs du prisme sept couleurs spectrale		Onder <i>prismatische kleuren</i> verstaat Mondriaan de zes 'natuurlijke' kleuren, ontstaan door wit licht te scheiden met hulp van een prisma (Goethe).
projectiebeelding			Onder <i>projectiebeelding</i> verstaat Mondriaan een projectietekening, waarbij de verschillende aanzichten van een voorwerp tegelijk worden getoond. (Dit in tegenstelling tot een perspectivische voorstelling, waarbij een voorwerp vanuit één gezichtspunt driedimensionaal wordt getoond.)
proportie		proportion	Onder <i>proportie</i> verstaat Mondriaan de maat (afmeting) van de onderdelen van een compositie ten aanzien van elkaar en van de gehele compositie. Zie ook: verhouding van afmeting, maatverhouding.
realiteit			Zie: werkelijkheid
rechthoekige tegenstelling	dualité d'opposition normale opposition rectangulaire angle droit opposition fondamentales	straight lines in rectangular opposition absolute opposition constant relationship	Onder <i>rechthoekige tegenstelling</i> verstaat Mondriaan de onveranderlijke verhouding of oerverhouding van de loodrechte hoek (90°) die twee rechte lijnen maken. De rechthoekige stand is onveranderlijk. Ook: onveranderlijke verhouding of oerverhouding.
rechthoekige stand	position perpendiculaire angle droit		Onder <i>de rechthoekige stand</i> verstaat Mondriaan de hoek van 90°, die twee rechte lijnen maken. Deze rechthoekige stand is onveranderlijk. Ook: onveranderlijke verhouding, rechthoekige tegenstelling, oerverhouding, onveranderlijk evenwicht.
rechthoekige verhouding	rapport rectangulaire rapport de position principale	rectangular relationship	Onder <i>rechthoekige verhouding</i> verstaat Mondriaan de onveranderlijke verhouding of oerverhouding van de loodrechte hoek (90°) die twee rechte lijnen maken. De rechthoekige stand is onveranderlijk. Ander woord: oerverhouding, onveranderlijke verhouding, rechthoekige tegenstelling, rechthoekige stand, onveranderlijk evenwicht.

rechthoekige vlak			Onder <i>het rechthoekige vlak</i> verstaat Mondriaan het universeel beeldend middel waarin vorm en kleur tot eenheid komen.
reconstructie			Onder <i>reconstructie</i> verstaat Mondriaan het uitbeelden van de gelijkwaardigheid van fysiek en geest. Op destructie volgt reconstructie. Zie ook: destructie, constructie.
reduceren	réduction réduire	reduce natural forms reduced forms reduction	Onder <i>reduceren</i> verstaat Mondriaan het terugbrengen, het herleiden tot het wezenlijke. Zie ook: abstraheren, dénaturaliseren, verdiepen, verinnerlijken
reëel			Onder <i>reëel</i> verstaat Mondriaan het reële van het abstracte. Het abstracte is reëel, omdat in het abstracte de inhoud en de verschijning der dingen reëel aanwezig is.
rijpende uiterlijke			Onder <i>het rijpende uiterlijke</i> verstaat Mondriaan het natuurlijke (het uiterlijke) dat zich ontwikkelt in de richting van het abstracte (het innerlijke).
ruimte en tijd	du temps et de l'espace	time and space	Volgens Mondriaan ontwikkelt zich het innerlijke (in de mens) zich in de loop van de <i>tijd</i> door het uiterlijke (in en buiten (<i>ruimte</i>) de mens).
ruimtebeelding	représentation de l'espace	space-expression	Onder <i>ruimtebeelding</i> verstaat Mondriaan het in een visueel waarneembare hoedanigheid weergeven van ruimte op een plat vlak. Het weergeven van driedimensionale ruimtes en vormen op een tweedimensionale drager. Zie ook: ruimte-uitdrukking, ruimte-bepaling, abstracte beelding van de ruimte.
ruimte-bepaling	détermination de l'espace	space determination determination of space determined space <--> space limitation	Onder <i>ruimtebepaling</i> verstaat Mondriaan het verdelen van vlakken of volumes en lege ruimtes in ongelijke, maar gelijkwaardige delen met behulp van rechthoeken en lijnen op het beeldvlak of met behulp van prismatische vormen en prismatische lege ruimtes in de architectuur. In de schilderkunst is alleen sprake van tweedimensionale ruimte en is er afwezigheid van schijnbare diepte veroorzaakt door perspectief, voor- en achtergrond, licht en schaduw. <i>Ruimtebepaling</i> wordt mede tot stand gebracht door de techniek van het schilderen, schilderen zonder textuur. <i>Ruimtebepaling</i> is de 'nieuwe' manier van ruimte-uitdrukking. 'Space-determination is here understood as dividing empty space into unequal but equivalent parts by means of forms or lines' (<i>New Realism</i>). Zie ook: tot-bepaaldheid-gestelde ruimte, space limitation.
ruimte, tot-bepaaldheid-gestelde		determined space	Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde ruimte</i> verstaat Mondriaan het verdelen van lege ruimtes in ongelijke, maar gelijkwaardige delen met behulp van vlakken en lijnen of prismatische vormen. Ander woord: ruimte-bepaling.
ruimte-uitdrukking	représentation de l'espace	space-expression	Onder <i>de uitdrukking van de ruimte</i> verstaat Mondriaan het in een visueel waarneembare hoedanigheid weergeven van ruimte. In feite doet Mondriaan met deze term op de 'oude' manier van ruimte weergeven: het suggereren van ruimte op een plat vlak. Zie ook: ruimtebeelding, uitdrukking van ruimte.
ruimteverhouding			Onder <i>ruimteverhouding</i> verstaat Mondriaan de verhoudingen van de prismavormige ruimtes in de nieuwe architectuur.

rythme		rhythm	Onder <i>rythme</i> verstaat Mondriaan enerzijds het universele ritme en anderzijds het traditionele ritme. Het universele ritme ontstaat door de afwisseling in kleur en grootte van kleurvlakken en lijnen. Afwisseling in kleur ontstaat door afwisselend gebruik van primaire kleuren en niet-kleuren. Afwisseling in grootte ontstaat door variatie in grootte van de kleurvlakken en de breedte van de rechte lijnen. Het traditionele ritme is uitsluitend gebaseerd is op stelselmatige herhaling van vormen. Rythme is het individuele element van de compositie. Zie ook: universeel rythme, dynamische beweging, vrij rythme. Zie ook: dynamische beweging, universeel rythme, dynamisch ritme.
rythme, natuurlijk (statisch rythme)			Onder <i>natuurlijke rythme</i> verstaat Mondriaan een ritme waarin herhaling een belangrijk gegeven is.
rythme, verinnerlijkt			Onder <i>verinnerlijkt rythme</i> verstaat Mondriaan het voortdurende opheffen van herhaling en symmetrie door tegenstelling van kleur en afmeting, om op die manier het wezenlijke van ritme zintuiglijk waarneembaar te maken. Zie ook: universeel rythme.
rythme, vrij (dynamisch rythme)	rythme libre rythme dynamique	dynamic rhythm liberated rhythm	Onder <i>vrij ritme</i> verstaat Mondriaan de afwisseling in waarde van de verhoudingen, zonder het evenwicht in de compositie te verliezen en zonder te vervallen in een stelselmatige herhaling. Zie ook: universeel rythme
schijneenheid	unité aparante	false unity apparent unity	Mondriaan bedoelt met <i>schijneenheid</i> het tegenovergestelde van de ware eenheid. De ware eenheid wordt gevormd door de tegengestelde tweehed stof en geest.
schijnvorm			Onder een <i>schijnvorm</i> verstaat Mondriaan een vorm die met behulp van schilderkunstige technieken driedimensionaal is gesuggereerd op een plat beeldvlak.
schoonheid	beauté	beauty	Onder <i>schoonheid</i> in de Nieuwe Beelding verstaat Mondriaan de evenwichtigheid en de gelijkwaardigheid van de tegenovergesteldheden: innerlijkheid en uiterlijkheid, het geestelijke en het natuurlijke, het mannelijke en het vrouwelijke. Eenheid door evenwichtigheid. Zie ook: objectieve schoonheid, universele schoonheid, zuiver beeldende schoonheid, (uitdrukking van waarheid).
schoonheid, beeldende	beauté plastique		Onder <i>beeldende schoonheid</i> verstaat Mondriaan het evenwichtig en gelijkwaardig afbeelden van de tegenovergesteldheden: het innerlijke en het uiterlijke, het geestelijke en het natuurlijke, het mannelijke en het vrouwelijke.
schoonheid, universele	beauté universelle	universal beauty	Onder <i>universele schoonheid</i> verstaat Mondriaan een altijd geldende schoonheid, die onafhankelijk is van tijd, ruimte, en subjectiviteit.
schoonheid, zuivere beeldende	beauté purement plastique beauté pure		Onder <i>zuiver beeldende schoonheid</i> verstaat Mondriaan het evenwichtig en gelijkwaardig afbeelden van de tegendelen: het innerlijke en het uiterlijke, het geestelijke en het natuurlijke, het mannelijke en het vrouwelijke; met gebruikmaking van geabstraheerde beeldingsmiddelen en exacte materialen, in exacte verhouding. Zie ook: zuivere schoonheid.
schoonheid, objectieve			Onder <i>objectieve schoonheid</i> verstaat Mondriaan een universele schoonheid die echter vervormd wordt door onze subjectieve manier van schouwen.

schoonheidsontroering	émotion esthétique		Onder <i>schoonheidsontroering</i> verstaat Mondriaan een gemoedstoestand die veroorzaakt wordt door het aanschouwen van het schone. Zie ook: <i>aesthetische ontroering</i> .
secundaire verhoudingen	rappports secondaires		Onder <i>secundaire verhoudingen</i> verstaat Mondriaan de verhouding van stand, de verhouding van afmeting, de verhouding van kleur en de verhouding van waarde. Deze verhoudingen bepalen het betrekkelijke en het subjectieve van de compositie.
		space limitation	The limitation determines empty space to partcular forms (<i>New Realism</i>).
statisch evenwicht	équilibre statique	static balance	Onder <i>statisch evenwicht</i> verstaat Mondriaan een evenwicht gebaseerd op symmetrie. Zie: dynamisch evenwicht
stijl			Volgens Mondriaan heeft <i>stijl</i> een tijdloze inhoud en tijdelijke verschijning. Onder de tijdloze inhoud verstaat Mondriaan het universele van stijl, en onder de tijdelijke verschijning verstaat Mondriaan het individuele van stijl.
stijlbeelding			Onder <i>stijlbeelding</i> verstaat Mondriaan het weergeven van het individuele van stijl in een waarneembare verschijning.
stof (en geest) (natuur en geest) (fysiek en geest)			Onder <i>stof</i> verstaat Mondriaan het uiterlijke, het vrouwelijke element, het individuele, het natuurlijke. Onder <i>geest</i> verstaat Mondriaan het innerlijke, het mannelijke element, het universele, het geestelijke.
straal			Onder <i>straal</i> verstaat Mondriaan het symbool van de straling van het innerlijke. Deze straling van het innerlijke zien we niet, maar zij neemt in het abstracte de vorm aan van een verticale lijn. Onder <i>verticale lijn</i> verstaat Mondriaan het mannelijke.
subjectieve, het			Onder <i>het subjectieve</i> verstaat Mondriaan het feit dat een Neo-Plastische compositie - ondanks de rechthoekige tegenstelling - een uiting is van het subjectieve. In het Neo-Plasticisme zorgen: kleur, ritme, techniek, afmeting en aantal voor het subjectieve in een compositie.
subjectieve uitdrukking		subjective expression particular expression	Onder <i>subjectieve uitdrukking</i> verstaat Mondriaan een zintuiglijk waarneembare hoedanigheid die overheerst wordt door persoonlijke kenmerken Zie ook: objectieve uitdrukking, het subjectieve.
subjectieve ziening			Onder <i>subjectieve ziening</i> verstaat Mondriaan een wijze van waarnemen dat wordt overheerst door subjectiviteit. Zie: abstracte ziening; <i>aesthetische ziening</i> ; de zuivere ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
substantie			Onder <i>substantie</i> verstaat Mondriaan met Aristoteles het ding op-zich-zelf (onafhankelijk van accidenten (grootte, vorm, eigenschappen)). De accidenten vormen het uiterlijke waardoor de substantie zich openbaart. Zie ook: oorspronkelijke eenheid, accidenten.
symmetrie			Onder <i>symmetrie</i> verstaat Mondriaan de natuurlijke herhaling en de evenredigheid in afmeting van elementen van een compositie.

tegendeel	contraire	mutual opposition	Onder <i>tegendeel</i> verstaat Mondriaan dat alles wat bestaat een tegenovergestelde kent en dat we de dingen uitsluitend door dat tegendeel leren kennen. Zie ook: wederkerige werking der tegendeelen.
tegendeel, beeldend			Onder <i>beeldend tegendeel</i> verstaat Mondriaan dat het waarneembaar ene het best tot uitdrukking komt door zijn waarneembare tegenhanger. Zie ook: beeldend tegendeel.
tegendeelen van het leven	opposition de la culture humaine rapports mutuel de la vie oppositions principales de la vie (le bien et le mal)	opposite forces of life	Onder <i>de tegendeelen van het leven</i> verstaat Mondriaan twee dingen in het leven die elkaars tegenovergestelde zijn en toch een eenheid vormen. Bijvoorbeeld: goed en kwaad, vreugde en smart, innerlijk en uiterlijk, objectieve en subjectieve.
tegendeelige omwerking		contrary transformation	Onder <i>tegendeelige omwerking</i> verstaat Mondriaan het uiterlijke verinnerlijken of het innerlijke veruiterlijken. Mondriaan bedoelt het stoffelijke (uiterlijke) herleiden tot haar essentie en het geestelijke (innerlijke) omzetten in een zintuiglijk kenbare gedaante. Zie ook: veruiterlijkte innerlijkheid, verinnerlijkte uiterlijkheid.
tegendeelige tweeheid			Zie: tegenstellende tweeheid.
tegenstellende tweeheid, (constante)	permanente dualité d'opposition contraste permanente	continuous mutual opposition opposing duality	Onder <i>constante tegenstellende tweeheid</i> verstaat Mondriaan dat alle verschijnselen in het universum zich altijd manifesteren in - twee niet tot elkaar herleidbare - tegengestelde en complementaire waarden. Ieder verschijnsel kan zichzelf en zijn tegengestelde zijn. Het ene kan niet bestaan zonder het andere. De tegengesteldheden zijn voortdurend in beweging en in interactie met elkaar, op zoek naar evenwicht en harmonie. Bijvoorbeeld: het horizontale en verticale, het innerlijk en het uiterlijke, het mannelijke en het vrouwelijke, de geest en de stof. Zie ook: tegenstelling, gelijkwaardige tweeheid.
tegenstelling (oppositie)	opposition opposition permanente dualité d'opposition opposition principales opposition contrariante	opposition polarities	Onder <i>tegenstelling</i> verstaat Mondriaan twee dingen die elkaars tegenovergestelde zijn. De tegengesteldheden vormen een eenheid, waarbinnen de tegengesteldheden elkaar opheffen en neutraliseren; op die manier ontstaat er evenwicht. Bijvoorbeeld: het horizontale en verticale, het innerlijk en het uiterlijke, het mannelijke en het vrouwelijke, de geest en de stof. Zie ook: tegendeel.
tegenstellingen, gelijkwaardig	opposition équivalente		Onder <i>gelijkwaardige tegenstellingen</i> verstaat Mondriaan tegenstellingen die in uitdrukingskracht evenwaardig zijn en elkaar volkomen neutraliseren.
tegenstellingen, opheffende	opposition neutralisante opposition annihilante opposition annulante	annihilating mutual opposition	Onder <i>zich opheffende tegenstellingen</i> verstaat Mondriaan de bevredigende samenhang tussen tegenovergestelden, waarbij de onderlinge tegenstelling door gelijkwaardigheid in uitdrukingskracht wordt opgeheven (geneutraliseerd).
tegenstelling van afmeting		opposition of dimension	Onder <i>tegenstelling van afmeting</i> verstaat Mondriaan de grootte van de rechthoekige vlakken en de lengte en dikte van de lijnen. Één van de verhoudingen die bijdragen aan waarneembaar bevredigend evenwicht in een compositie. De andere tegenstellingen zijn: de tegenstelling van kleur en de tegenstelling van stand. Zie: maatverhouding, verhouding van afmeting.

tegenstelling van kleur			Onder <i>tegenstelling van kleur</i> verstaat Mondriaan één van de tegenstellingen die bijdragen aan evenwicht in een compositie. De <i>kleurtegenstelling</i> wordt bepaald door: de kleurzuiverheid en het kleurkarakter. (De andere tegenstellingen die bijdragen aan het evenwicht in de compositie zijn de tegenstelling van afmeting en de tegenstelling van stand.) Zie ook: kleurverhouding, verhouding van afmeting, verhouding van stand, verhouding van kleur.
tegenstelling van stand	opposition principale (rectangulaire)	opposition of position	Onder de <i>tegenstelling van stand</i> verstaat Mondriaan het feit dat lijnen en vlakken in hoeken van 90° tegenover elkaar staan. Één van de tegenstellingen die bijdragen aan waarneembaar bevredigend evenwicht in een compositie. De andere tegenstellingen zijn: de tegenstelling van kleur en de tegenstelling van afmeting. Zie ook: verhouding van stand.
tegenstelling, wederkerige		annihilating mutual opposition mutual oppositions continuous mutual opposition	Onder <i>wederkerige tegenstelling</i> verstaat Mondriaan de bevredigende samenhang tussen tegenovergestelden, waarbij de onderlinge tegenstelling door gelijkwaardigheid in uitdrukingskracht wordt opgeheven (geneutraliseerd). Zie ook: opheffende tegenstellingen
tijd		time time and space	Mondriaan onderscheidt 'buiten tijd' en 'in tijd'. Onder 'buiten tijd' verstaat Mondriaan: tijd-onafhankelijk, en onder 'in tijd': tijd-afhankelijk. Zie: buiten de tijd, in de tijd.
tijdsbewustzijn			Onder <i>het tijdsbewustzijn</i> verstaat Mondriaan de tijdgeest, de geest van de tijd (de heersende opvattingen en denkbeelden van een bepaalde tijd).
tot bepaaldheid gekomen intuïtie		determinate intuition	Onder <i>tot bepaaldheid gekomen intuïtie</i> verstaat Mondriaan dat de nieuwe kunst een zich beeldende tot bepaaldheid gekomen intuïtie is. M.a.w. de nieuwe kunst is in een waarneembare hoedanigheid vastgelegde intuïtie.
tot-bepaaldheid-gestelde beeldingsmiddelen		determined means	Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan de beeldingsmiddelen die tot hun essentie zijn teruggebracht.
tot-bepaaldheid-gestelde kleur	plans rectangulaires colorés couleur déterminé	determined color	Onder de <i>tot-bepaaldheid-gestelde kleur</i> verstaat Mondriaan een kleur die drie 'behandelingen' heeft ondergaan: 1. de kleur is herleid van natuurlijke kleur tot primaire kleur; 2. de kleur is gereduceerd tot een egale kleur; 3. de kleur is afgesloten, zodat zij als rechthoekige vlak verschijnt. Zie ook: abstracte kleur.
tot-bepaaldheid-gestelde innerlijkheid			Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde innerlijkheid</i> verstaat Mondriaan de diepst verinnerlijkte uiterlijkheid, het abstracte.
tot-bepaaldheid-gestelde mannelijkheid			Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde mannelijkheid</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare hoedanigheid omzetten van het geestelijke.
tot-bepaaldheid-gestelde ruimte			Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde ruimte</i> verstaat Mondriaan het verdelen van lege ruimtes in ongelijke, maar gelijkwaardige delen met behulp van vlakken en lijnen of prismatische vormen. Ander woord: ruimtebepaling.
tot-bepaaldheid-gestelde uitbreiding			Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde uitbreiding</i> verstaat Mondriaan het van het vage tot het bepaalde brengen van de uitbreiding, de beeldende manifestatie van de levenskracht. Zie ook: uitbreiding in bepaaldheid.
tot-bepaaldheid-gestelde verhouding		determined relation	Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde verhoudingen</i> verstaat Mondriaan verhoudingen die zijn samengesteld uit - tot hun essentie teruggebrachte - elementen.

tot-bepaaldheid-gestelde vorm	formes déterminantes	determined form	Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde vorm</i> verstaat Mondriaan: 1. het herleiden van vormen tot de essentie; dit kan door reduceren, abstraheren, 'verinnerlijken' of 'vervolstrekken'; 2. het 'omzetten' van het geestelijke, dat wat-van-de-geest-is, in een waarneembare hoedanigheid.
tot-bepaaldheid-stellen	arriver au défini déterminer	determine	Onder <i>tot-bepaaldheid-stellen</i> verstaat Mondriaan: 1. het herleiden tot zijn/haar essentie; dit kan door reduceren, abstraheren, 'zuiveren', 'verdiepen', 'verinnerlijken' of 'vervolstrekken'. 2. het omzetten van het geestelijke, dat wat-van-de-geest-is, in een waarneembare gedaante, m.a.w. het geestelijke in zo'n toestand brengen dat het voor de zintuigen kenbaar is.
traditionele harmonie	harmonie traditionnelle		Onder <i>traditionele harmonie</i> verstaat Mondriaan een harmonie die gebaseerd is op hoeveelheid en uiterlijke symmetrie. Zie ook: de oude harmonie, natuurlijke harmonie. Zie ook: evenwichtige verhoudingsbeelding, de nieuwe harmonie, de universele harmonie.
tragiek		tragedy	Onder <i>tragiek</i> verstaat Mondriaan de onevenwaardigheid tussen de tegenovergestelden binnen een twee-eenheid. Tegenovergestelden zijn bijvoorbeeld: geest en stof, innerlijk en uiterlijk, mannelijk en vrouwelijk. Wanneer het ene tegendeel het andere overheerst is er sprake van <i>tragiek</i> . Onder <i>tragiek</i> verstaat Mondriaan ook: "vorm houdt door zijn begrenzing de uitbreiding tegen".
tragiekbeelding	plastique tragique		Onder <i>tragiekbeelding</i> verstaat Mondriaan dat in een beeldende compositie de onevenwaardigheid (tragiek) overheerst. (De tragiekbeelding kan groot of klein zijn.) Zie ook: tragiek, tragische beelding.
tragiekuitdrukking			Onder <i>tragiekuitdrukking</i> verstaat Mondriaan de onevenwichtigheid (van natuur en geest) in de uiterlijke verschijning van de dingen. Zie ook: tragische uitdrukking.
tragiek-ziening			Onder <i>de tragiek-ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om de onevenwaardigheid - bijvoorbeeld in de natuur - waar te nemen. Deze aanschouwing is geen zintuiglijke, maar een intellectuele. Zie ook: abstracte ziening; esthetische ziening; de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
tragiek, cosmische			Onder <i>cosmische tragiek</i> verstaat Mondriaan de onevenwichtigheid van 't een en 't ander, dat buiten de tijd en de ruimte staat.
tragische beelding	tragique plastique		Onder <i>tragische beelding</i> verstaat Mondriaan dat in een beeldende compositie de onevenwaardigheid (tragiek) overheerst. Zie ook: tragiek, tragiekbeelding.
tragische kleur	couleur tragique		Onder <i>tragische kleur</i> verstaat Mondriaan de kleuren zoals deze in de natuur aan ons verschijnen; deze kleuren zijn niet puur, zuiver. Zie ook: natuurlijke kleur.
tragische uitdrukking	expression tragique	tragic expression	Onder <i>tragische uitdrukking</i> verstaat Mondriaan de onevenwichtigheid (van natuur en geest) in de uiterlijke verschijning van de dingen. Zie ook: tragiekuitdrukking

tweeheid	dualité dualité d'opposition	duality	Onder <i>tweeheid</i> verstaat Mondriaan tegenovergesteldheden die een onlosmakelijke eenheid vormen: geest en natuur, het mannelijke en het vrouwelijke, het innerlijke en het uiterlijke, het verticale en het horizontale, het ene en het andere. Ook: dualiteit, gelijkwaardige tweeheid, tegenstellende tweeheid.
tweeheid van stand	position perpendiculaire opposition principale		Onder <i>tweeheid van stand</i> verstaat Mondriaan de tegenovergesteldheden horizontaal en vertikaal, in een hoek van 90° ten opzichte van elkaar. Zie ook: verhouding van stand, rechthoekige stand.
twee-eenheid			Onder <i>twee-eenheid</i> verstaat Mondriaan een niet te scheiden, evenwichtige eenheid van twee tegenovergestelden: geest en natuur, het mannelijke en het vrouwelijke, het innerlijke en het uiterlijke, het ene en het andere. Ieder verschijnsel kan zichzelf en zijn tegengestelde zijn. Het ene kan niet bestaan zonder het andere. De tegengesteldheden zijn voortdurend in beweging en in interactie met elkaar, op zoek naar evenwicht en harmonie. Deze dualiteit wordt eenheid door gelijkwaardigheid van het een en het ander. Deze twee-eenheid is het wezen van alle dingen.
tweevoudige werking	double action	double action (reciproque action)	Onder de <i>tweevoudige werking</i> verstaat Mondriaan: 1. het feit dat er in het leven en de kunst tegelijkertijd zowel vooruitgang als achteruitgang valt waar te nemen; 2. dat de nieuwe kunst een dubbele taak heeft: het bewerkstelligen van zuivere verhoudingen en het omwerken van bijzondere vormen door het reduceren ervan. Ook: dubbele werking, wederkeerige werking.
uitbeelding			Onder <i>uitbeelding</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare hoedanigheid weergeven.
uitbreiding	expansion	(the creative factors of space): expansion and limitation limitation and extension intensification and extension extension	Onder <i>uitbreiding</i> verstaat Mondriaan de oorzaak van ruimteverschijning, van driedimensionaliteit. Vorm ontstaat wanneer <i>uitbreiding</i> zich begrenst. <i>Uitbreiding</i> en begrenzing zijn de factoren van ruimte. <i>Uitbreiding</i> wordt in de Nieuwe Beelding gesymboliseerd door de rechte lijn. Uitbreiding en begrenzing, deze twee uitersten treden beeldend op door het uiterste verschil in stand: de rechthoekige. Zie ook: begrenzing (beperking), levenstweeheid.
uitbreiding in bepaaldheid			Onder <i>uitbreiding in bepaaldheid</i> verstaat Mondriaan de uitbreiding weergeven in een zintuiglijk waarneembare hoedanigheid: de rechte lijn. Zoals de lijn open, recht moet wezen om uitbreiding in bepaaldheid te beelden. Zie ook: tot-bepaaldheid-gestelde uitbreiding.
uitbreidingsbeelding			Onder <i>uitbreidingsbeelding</i> verstaat Mondriaan het verbeelden van lichamelijke (ruimtelijkheid) en plastiek (plasticiteit).
uitdrukking			Onder <i>uitdrukking</i> verstaat Mondriaan het in een zintuiglijk waarneembare gedaante brengen van idee of denkbeeld.
uitdrukking, exacte			Onder <i>exacte uitdrukking</i> verstaat Mondriaan het in een zintuiglijk waarneembare vorm tot uiting laten komen, met behulp van geabstraheerde beeldingsmiddelen en exacte techniek.

uitdrukking, objectieve		objective expression unchangeable expression	Onder <i>objectieve uitdrukking</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende zintuiglijk waarneembare hoedanigheid. Zie ook: subjectieve uitdrukking, het objectieve.
uitdrukkingsmiddel	moyen d'expression	expressive means means of expression	Onder <i>uitdrukkingsmiddel</i> verstaat Mondriaan de verwerking van de beeldingsmiddelen en de techniek. Zie ook: beeldingsmiddel.
uitdrukking, subjectieve		subjective expression particular expression	Onder <i>subjectieve uitdrukking</i> verstaat Mondriaan een zintuiglijk waarneembare hoedanigheid die overheerst wordt door persoonlijke kenmerken. Zie ook: objectieve uitdrukking, het subjectieve.
uitdrukking van ruimte		space-expression	Onder <i>de uitdrukking van de ruimte</i> verstaat Mondriaan het in een zintuiglijk waarneembare hoedanigheid ervaren van ruimte. Zie ook: ruimtebeelding, ruimte-uitdrukking.
(uitdrukking van waarheid)		expression of truth	Volgens Mondriaan is de werkelijke inhoud van kunst het uitdrukken van waarheid en schoonheid (<i>expression of truth and beauty</i>).
uitdrukking, zuivere (zuivere uitdrukking van het leven)		pure expression of Life	Onder <i>de zuivere uitdrukking van het leven</i> verstaat Mondriaan de manifestatie van een evenwichtig leven zonder allerlei versturende zaken, zoals subjectiviteit en onderdrukking.
uiterlijk (en innerlijk)	extérieur (et intérieur)		Onder het innerlijk en het <i>uiterlijk</i> verstaat Mondriaan een niet te scheiden twee-eenheid. Het innerlijk is ziel en geest, het <i>uiterlijke</i> is fysiek en natuur.
uiterlijke mannelijkheid			Onder <i>uiterlijke mannelijkheid</i> verstaat Mondriaan het geestelijke (mannelijkheid), dat verborgen wordt door het natuurlijke (het uiterlijk vrouwelijke).
uiterlijkheid (en innerlijkheid)	intérieur (et l'extérieur)		Onder <i>uiterlijkheid</i> verstaat Mondriaan de verschijningsvorm der dingen. Onder innerlijkheid verstaat Mondriaan het wezen der dingen.
uiterst beeldbare abstractie			Onder de <i>uiterst beeldbare abstractie</i> verstaat Mondriaan de grens om een zichtbare hoedanigheid weer te geven is bereikt. De uiterst beeldbare abstractie van de kleur is de primaire kleur. De uiterst beeldbare abstractie van de vorm is de tweeheid van de rechte lijn in rechthoekige stand t.o.v. elkaar.
uiterste eene en het uiterste andere, het			Met <i>het uiterst eene en het uiterst andere</i> bedoelt Mondriaan een algemene formulering voor twee tegenovergestelden. Tegenovergestelden vormen de dualiteit die het leven beheerst: uiterlijkheid en innerlijkheid, natuur en geest, het individuele en het universele, het vrouwelijke en mannelijke.
universeel	universel	universal	Onder <i>universeel</i> verstaat Mondriaan het altijd en overal geldende, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit.
universeel beeldingsmiddel	moyen plastique universel moyen d'expression universel	neutral plastic means pure plastic means purified constructive elements pure constructive elements	Onder <i>universele beeldingsmiddelen</i> verstaat Mondriaan: 1. Beeldingsmiddelen die ingezet worden om het universele zintuiglijk waarneembaar te maken. 2. Beeldingsmiddelen die altijd en overal bruikbaar en geldend zijn, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit. Het zijn - volgens Mondriaan - de elementaire beeldingsmiddelen: vorm, kleur en stand, in hun meest geabstraheerde hoedanigheid. De meest geabstraheerde verschijning van vorm is de rechte lijn, die van kleur is de tot-bepaaldheid-gestelde-kleur, die van stand is de rechte hoek. Het <i>universeel beeldingsmiddel</i> is: het rechthoekig kleurvlak. Zie: beeldingsmiddel, rechthoekig vlak, zuiver beeldingsmiddel.

universeele, het	universel		Onder <i>het universeele</i> verstaat Mondriaan het diepste wezen van al het bestaande; het tijdloze; het onveranderlijke; het ware; het abstracte; dat wat is, altijd blijft en zal blijven.
universeele ik, het	moi-universel		Onder <i>het universele ik</i> verstaat Mondriaan het diepste wezen van de mens, het onveranderlijke in de mens.
universeele-als-het-mathematische			Onder <i>het universeele als het mathematische</i> verstaat Mondriaan het universele in abstracte-reële verschijningsvorm en deze abstracte-reële verschijningsvorm is het wezenlijke van alle schoonheidsontroering. Zie ook: zuiver aesthetisch beeldend.
universeele beelding	expression plastique universel plastique universel	universal expression	Onder <i>universeele beelding</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende waarneembare verschijning, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit.
universeel bewustzijn			
universeele eenheid	unité absolue	universal unity	Onder <i>de universele eenheid</i> verstaat Mondriaan: 1. de oorspronkelijke eenheid van stof en geest die in alle verschijnselen aanwezig is; deze oorspronkelijke eenheid is de oorsprong waar alles uit voortkomt; 2. de waarneembare eenheid, die onafhankelijk is van tijd, plaats en subjectiviteit. Zie: eenheid, universele
universeele harmonie	harmonie universelle		Onder <i>universele harmonie</i> verstaat Mondriaan de bevredigende onderlinge samenhang tussen de uiterste, altijd aanwezige, niet tot elkaar herleidbare tegenovergestelden. Deze harmonie is overal en altijd geldend. Zie ook: universeel evenwicht, individuele evenwicht, bijzondere evenwicht, dubbele harmonie, nieuwe harmonie, oude harmonie, traditionele harmonie.
(universeel evenwicht)	équilibre universel	universal equilibrium	Onder <i>universeel evenwicht</i> verstaat Mondriaan de bevredigende onderlinge samenhang tussen de uiterste, altijd aanwezige, niet tot elkaar herleidbare tegenovergestelden. Dit evenwicht is overal en altijd geldend. Zie ook: universele harmonie, individuele evenwicht, bijzondere evenwicht.
universeele in bepaaldheid			Onder het <i>universeele-in-bepaaldheid</i> verstaat Mondriaan de toestand van het universele waarin het (zintuiglijk) te bevatten is. Mondriaan stelt dat door evenwichtige plaatsing van de universeel beeldingsmiddelen het universele verbeeld kan worden.
universeele moraal (verheven universele moraal)	(haute) morale universelle		Onder <i>de verheven universele moraal</i> verstaat Mondriaan de moraal die het individu verplicht voor het geheel en voor allen te leven.
universeele ordening			Onder <i>universele ordening</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende compositie, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit.
universeele schoonheid (universeel schoone)	beauté universelle beauté objective beauté purement abstrait	universal beauty	Onder <i>universele schoonheid</i> verstaat Mondriaan een schoonheid die altijd en overal geldend is, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit. Zie ook: schoonheid, objectieve schoonheid, zuiver beeldende schoonheid.
universeele uitdrukking	expression de l'universel expression universelle représentation universelle	universal expression objective expression	Onder <i>universele uitdrukking</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende zintuiglijk waarneembare hoedanigheid van een denkbeeld of een idee.

universeele verhouding			Onder <i>universeele verhouding</i> verstaat Mondriaan de niet te scheiden samenhang tussen de uiterste, altijd aanwezige, niet tot elkaar herleidbare tegengesteldheden. Tegengesteldheden vormen de twee-eenheid van alle leven: uiterlijkheid en innerlijkheid, stof en geest, het individuele en het universele, het vrouwelijk en mannelijk element. Deze verhouding is altijd en overal geldend, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit. Zie ook: kosmische verhouding.
universeele vorm		neutral forms	Onder <i>universele vorm</i> verstaat Mondriaan eenvoudige vormen, zonder voorstelling, zonder bijzondere kenmerken, zonder gevoelens, zonder diepere betekenissen. Altijd en overal geldende vormen. Zie ook: neutrale vorm, zuivere vorm.
universele waarheid	vérité universelle vérité fondamentale grande vérité	objective truth general truth great truth	Onder de <i>universele waarheid</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende waarheid.
universele werkelijkheid	réalité universelle	universal reality	Onder de <i>universele werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal geldende werkelijkheid.
universeele ziening			
universeel rythme	rythme universel		Onder het <i>universeel rythme</i> verstaat Mondriaan een altijd en overal aanwezig ritme dat in alle leven en verschijnselen aanwezig is. Het universum verkeert in onophoudelijke beweging en activiteit. In de Nieuwe Beelding (Neo-Plasticisme) wordt dit <i>universeel rythme</i> - zonder vormen - zichtbaar gemaakt door de afwisseling in kleur en grootte van kleurvlakken en lijnen. Zie ook: kosmisch rythme.
universeel uitdrukkingmiddel	moyen d'expression universel		Onder <i>universeel uitdrukkingmiddel</i> verstaat Mondriaan de verwerking van de universele beeldingsmiddelen, om een denkbeeld of een idee in een waarneembare hoedanigheid te verbeelden. Een <i>universeel uitdrukkingmiddel</i> is altijd en overal bruikbaar en geldend, onafhankelijk van tijd, plaats en subjectiviteit.
veelheid van tweeheid			Onder <i>veelheid van tweeheid</i> verstaat Mondriaan het vele keren voorkomen van een tegenstellende tweeheid in een compositie.
veranderlijke, het (het onveranderlijke)			De grondgedachte van Mondriaan is dat alle leven, materie en verschijnselen in deze wereld bestaat uit twee onlosmakelijk met elkaar verbonden – niet tot elkaar herleidbare - tegengesteldheden, of zoals Mondriaan ze noemt 'tegendelen'. Het ene tegendeel is <i>het veranderlijke</i> , het andere tegendeel is <i>het onveranderlijke</i> .
verdiepen	approfondissement approfondir		Onder <i>verdiepen</i> verstaat Mondriaan het doordringen tot het wezenlijke van de dingen. Zie: dénaturaliseeren, abstraheeren, verinnerlijken, reduceeren, zuiveren, verstrakken, vervolstrekken.
verdiepte kleur			Onder <i>verdiepte kleur</i> verstaat Mondriaan de kleur in haar meest wezenlijke hoedanigheid.

[verdiepte mannelijkheid]			Volgens Mondriaan onmogelijk. <i>Verdiepte mannelijkheid</i> is in feite een pleonasme: het mannelijke (geestelijke) is reeds verdiept
verdiepte vrouwelijkheid			Onder <i>verdiepen</i> verstaat Mondriaan het terugbrengen tot de meest wezenlijke hoedanigheid. Onder <i>verdiepte vrouwelijkheid</i> verstaat Mondriaan het herleiden van het vrouwelijke ('stof') tot haar wezen. Zie ook: verinnerlijkte vrouwelijkheid.
verhouding	rapport	relationship relation	Onder <i>verhouding</i> verstaat Mondriaan de samenhang tussen kleuren, niet-kleuren, vlakken en lijnen. De verhouding wordt bepaald door het aantal en de waarde van de kleuren en de niet-kleuren, het aantal en de grootte van de vlakken, en het aantal en de diktes van de lijnen. Verhoudingen kunnen het duidelijkst zichtbaar gemaakt worden zonder herkenbare vormen of voorstellingen.
verhoudingen der samenleving	rapports mutuels de la vie		Onder de <i>verhoudingen in de samenleving</i> verstaat Mondriaan de onderlinge verhoudingen binnen sociale en economische toestanden. Zie: de cultuur van de zuivere verhoudingen.
verhouding, evenwichtige	rapport équilibré		Onder <i>evenwichtige verhouding</i> verstaat Mondriaan de bevredigende samenhang tussen tegendelen (horizontaal-verticaal, mannelijk-vrouwelijk, stof-geest), waarbij de tegenstellingen door evenwicht en gelijkwaardigheid elkaar neutraliseren. (De verhoudingen hebben uitsluitend betrekking op afmeting, kleur en stand). Zie ook: evenwichtige verhouding.
verhouding, exacte	rapport pure rapport de position principale	pure relationships	Onder <i>exacte verhoudingen</i> verstaat Mondriaan verhoudingen die ontgaan zijn van allerlei verstorende eigenschappen en op die manier worden de verhoudingen onverbloemd getoond. <i>Exacte verhoudingen</i> kunnen daarom alleen samengesteld zijn uit geabstraheerde beeldende middelen en vastgesteld door rechte lijnen, die elkaar in hoeken van 90° kruisen en/of raken. Zie ook: zuivere verhoudingen, exacte verhouding.
verhouding, gelijkwaardige	rapport équivalent		Onder <i>gelijkwaardige verhouding</i> verstaat Mondriaan dat de verhoudingen, ongeacht grootte, kleur, waarde en stand, gelijk in uitdrukingskracht zijn ten opzichte van elkaar. (De verhoudingen hebben geen herkenbare vormen of voorstelling en worden bepaald door afmeting, kleur en stand van lijn en vlak.)
verhouding, onveranderlijke	rapport constant rapport de position principale	constant relationship	Onder de <i>onveranderlijke verhouding</i> verstaat Mondriaan de hoek van 90°, die twee rechte lijnen maken. Deze rechthoekige stand is onveranderlijk. Zie ook: rechthoekige tegenstelling, oerverhouding, onveranderlijk evenwicht, onveranderlijke verhouding
verhoudingsbeelding	(exacte) plastique des rapports		Onder <i>verhoudingsbeelding</i> verstaat Mondriaan het weergeven van de onderlinge samenhang tussen de geabstraheerde beeldingsmiddelen in een compositie, zonder gebruikmaking van herkenbare vormen of voorstellingen. Zie: evenwichtige verhoudingsbeelding.

verhoudingsleven			Onder <i>verhoudingsleven</i> verstaat Mondriaan een meer evenwaardige verhouding realiseren in het leven tussen het individuele en het universele, dan zal het leven harmonischer zijn en als eenheid voelen. Een evenwaardige verhouding tussen de tegendelen van het leven, tussen natuur en geest, tussen het individuele en het universele. Zie ook: nieuwe leven.
verhouding, tot-bepaaldheid-gestelde		determined relation	Onder <i>tot-bepaaldheid-gestelde verhoudingen</i> verstaat Mondriaan verhoudingen die zijn samengesteld uit - tot hun essentie teruggebrachte - elementen.
verhouding van afmeting (maatverhouding)	rapport de dimension rapport des dimensions (mesures) rapport de proportion	relationship of dimension	Onder <i>maatverhouding</i> verstaat Mondriaan de grootte van de rechthoekige vlakken en de lengte en dikte van de lijnen. Eén van de verhoudingen die bijdragen aan waarneembaar bevredigend evenwicht in een compositie. De andere (secundaire) verhoudingen zijn: de verhouding van kleur en de verhouding van stand. Zie: maatverhouding, tegenstelling van afmeting.
verhouding van kleur (kleurverhouding)			Onder <i>kleurverhouding</i> verstaat Mondriaan één van de verhoudingen die bijdragen aan evenwicht in een compositie. De <i>kleurverhouding</i> wordt bepaald door: de kleurtegenstelling, de kleurzuiverheid, het kleurkarakter. (De andere verhoudingen die bijdragen aan het evenwicht in de compositie zijn de verhouding van afmeting en de verhouding van stand.) Zie ook: kleurverhouding, verhouding van afmeting, verhouding van stand.
verhouding van stand	rapport de position rapport de position principale	relationship of position	Onder de <i>verhouding van stand</i> verstaat Mondriaan het feit dat lijnen en vlakken in hoeken van 90° tegenover elkaar staan. Eén van de verhoudingen die bijdragen aan waarneembaar bevredigend evenwicht in een compositie. De andere (secundaire) verhoudingen zijn: de verhouding van kleur en de verhouding van afmeting. Zie ook: tegenstelling van stand.
verhouding van waarde	rapport de valeurs		Onder de <i>verhouding van waarde</i> verstaat Mondriaan het verband dat ontstaat tussen de uitdrukingskracht van kleuren en niet-kleuren, de uitdrukingskracht van de grootte en het aantal van de rechthoekige vlakken, de uitdrukingskracht van de lengte, dikte en aantal lijnen.
verhouding, wederkerige	rapports mutuels	reciprocal relationships mutual relationships	Onder <i>wederkerige verhoudingen</i> verstaat Mondriaan het wederzijds beïnvloeden van de onderdelen van een compositie en wel zo, dat alle onderdelen er gelijkelijk deel aan nemen. Zie ook: wederkerige verhoudingen, onderlinge verhoudingen.
verinnerlijken	intériorisation intériorisé le naturel intériorisation plastique du naturel	seen from inside	Onder <i>verinnerlijken</i> verstaat Mondriaan het doordringen tot het wezenlijke van de dingen. Zie ook: dénaturaliseren, abstraheeren, verdiepen, vervolstrekken, verstrakken, reduceren.
verinnerlijkte beeldende uitdrukking	expression plastique intériorisée		Onder <i>verinnerlijkte beeldende uitdrukking</i> verstaat Mondriaan een visueel waarneembare verschijning die opgebouwd uit verinnerlijkte (geabstraheerde) beeldingsmiddelen.
verinnerlijkte beelding	expression plastique intériorisée		Onder <i>verinnerlijkte beelding</i> verstaat Mondriaan een visueel waarneembare verschijning die opgebouwd uit verinnerlijkte (geabstraheerde) beeldingsmiddelen.

[verinnerlijkte mannelijkheid]			Volgens Mondriaan onmogelijk. <i>Verinnerlijkte mannelijkheid</i> is in feite een pleonasme: het mannelijke (geestelijke) is reeds verinnerlijkt.
verinnerlijkt rythme			Onder <i>verinnerlijkt rythme</i> verstaat Mondriaan het voortdurende opheffen van herhaling en symmetrie door tegenstelling van kleur en afmeting, om op die manier het wezenlijke van ritme zintuiglijk waarneembaar te maken. Zie ook: universeel rythme.
verinnerlijkte vrouwelijkheid			Onder <i>verinnerlijken</i> verstaat Mondriaan het terugbrengen tot de meest wezenlijke hoedanigheid. Onder <i>verinnerlijkte vrouwelijkheid</i> verstaat Mondriaan het herleiden van het vrouwelijke ('stof') tot haar wezen. Zie ook: verdiepte vrouwelijkheid, gezuiverde vrouwelijkheid.
verinnerlijkte uiterlijkheid	intériorisé le naturel extérieur intériorisé intériorisation de l'extérieur abstraction de l'extérieur		Onder <i>verinnerlijken</i> verstaat Mondriaan het terugbrengen tot de meest wezenlijke hoedanigheid. In dit geval het herleiden van het vrouwelijke ('stof') tot haar essentie ('geest'). Onder <i>verinnerlijkte uiterlijkheid</i> verstaat Mondriaan het stoffelijke dat is ontgaan van alle overtolligheden. De <i>diepst verinnerlijkte uiterlijkheid</i> is het abstracte. Zie ook: gezuiverde vrouwelijkheid, verinnerlijkte vrouwelijkheid, verdiepte vrouwelijkheid.
vernietiging (en schepping)	abolition et la création (oppositions de la culture humaine)	abolition (abolishing) and creation	Onder <i>vernietiging en schepping</i> verstaat Mondriaan de twee tegenstellingen van de menselijke beschaving. Vernietiging - tot het wezenlijke overblijft - is noodzakelijk, om een ommekeer mogelijk te maken. De achtereenvolgende kunststromingen zijn door vernietiging en schepping ontstaan. De weg tot vernieuwing is vernietiging. Ook: destructie, constructie, vormvernietiging.
verschijning, visuele			Onder <i>visuele verschijning</i> verstaat Mondriaan de zichtbaar waarneembare hoedanigheid van concrete en abstracte zaken.
verschijningsvorm	représentation figurative		Onder <i>verschijning</i> of <i>verschijningsvorm</i> verstaat Mondriaan de waarneembare uiterlijke gedaante van dingen.
versterken		intensification	Onder <i>intensification</i> verstaat Mondriaan abstaheeren. 'We see abstraction not as simplification, but as intensification.' Zie ook: abstraheeren.
verstrakken			Onder <i>verstrakken</i> verstaat Mondriaan abstraheren, verinnerlijken, verdiepen, reduceeren: een verschijnsel herleiden tot zijn/haar essentie.
vertikale lijn (en horizontale lijn)			Onder <i>vertikale lijn</i> verstaat Mondriaan het mannelijke. Onder <i>horizontale lijn</i> verstaat Mondriaan het vrouwelijke.
veruiterlijken			Onder <i>veruiterlijken</i> verstaat Mondriaan de zintuiglijk kenbare hoedanigheid weergeven van het innerlijke.
veruiterlijking			Onder <i>veruiterlijking</i> verstaat Mondriaan de zintuiglijk waarneembare hoedanigheid van het innerlijke.
veruiterlijkte innerlijkheid	intérieur extériorisé extériorisation de l'intérieur détermination de l'intérieur		Onder <i>veruiterlijkte innerlijkheid</i> verstaat Mondriaan de zintuiglijk kenbare hoedanigheid van het innerlijke (geestelijke).
veruiterlijkte kleur	couleur extériorisante		
vervolstrekken (vervolstrekking)			Onder <i>vervolstrekken</i> verstaat Mondriaan het reduceren van 'verschijnselen' tot alleen het wezenlijke overblijft. Ook: dénaturaliseeren, verdiepen, verinnerlijken, reduceeren, zuiveren, abstraheeren.

vierafmetelijke			Onder het <i>vierafmetelijke</i> verstaat Mondriaan de vierde dimensie 'tijd'.
visueel-natuurlijke ziening (gewone visuele ziening)			Onder de <i>visueel-natuurlijke ziening</i> verstaat Mondriaan een algemene oppervlakkige wijze van waarnemen. Zie: abstracte ziening; de zuivere ziening; aethetische ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
visuele ziening, gewone			Onder de <i>gewone visuele ziening</i> verstaat Mondriaan een algemene oppervlakkige wijze van waarnemen. Zie ook: de visueel-natuurlijke ziening; abstracte ziening; aethetische ziening; de zuivere ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
visuele verschijning	apparition visuelle		Onder <i>visuele verschijning</i> verstaat Mondriaan de zichtbaar waarneembare hoedanigheid van concrete en abstracte zaken.
volkomenheid			Onder <i>volkomenheid</i> verstaat Mondriaan de volmaaktheid, de ideale hoedanigheid.
volmaakte leven		complete life	Onder het <i>volmaakte leven</i> verstaat Mondriaan als de kunst de zuivere levenskracht tot stand brengt. We ervaren dit <i>volmaakte leven</i> als een dynamische evenwichtige beweging. Staat tegenover het dagelijks leven.
volstreckte	absolu		Onder <i>het volstreckte</i> verstaat Mondriaan het volkomen, het volmaakte, het onveranderlijke, het ideale, het absolute. Het <i>volstreckte</i> is in Mondriaans terminologie het tegenovergestelde van het betrekkelijke. Volgens Mondriaan kan het volstreckte op twee manieren zintuiglijk kenbaar gemaakt worden: 1. in bepaaldheid; of 2. gesluierd. De rechthoekige tegenstelling toont het volstreckte, het onveranderlijke.
volstreckte geestelijkheid			Volstreckte geestelijkheid is gelijkwaardigheid van natuurlijkheid en geestelijkheid buiten tijd en ruimte.
volstreckte natuurlijkheid			Volstreckte natuurlijkheid echter is gelijkwaardigheid van natuurlijkheid en geestelijkheid buiten tijd en ruimte.
voortgang of achteruitgang		progress or decay	Volgens Mondriaan kan het proces van leven en kunst naar volledige vrijheid opgevat worden als een voortgang of als een achteruitgang. Objectief gezien is het een voortgang; subjectief gezien is het een achteruitgang. Progress: intensification and concretion (determination) of the inner aspect of forms. Decay: reducing of the external aspect of forms.
vorm en ruimte			De werkelijkheid bestaat volgens Mondriaan uit <i>vormen en (tussen)ruimtes</i> , waarbij ook vorm wordt opgevat als ruimte, namelijk als afgebakende ruimte. Zie ook: werkelijkheid.

vormbeelding	morphoplastique		Onder <i>vormbeelding</i> verstaat Mondriaan de ‘oude’ kunst, waarbij in de compositie drie dimensionale (schijn)vormen en voorstellingen worden gebruikt. <i>Vormbeelding</i> staat tegenover verhoudingsbeelding. Het beelden van vormen (oude kunst) staat tegenover het beelden van uitsluitend verhouding (de Nieuwe Beelding, het Neo-Plasticisme). <i>Vormbeelding</i> beeldt verhouding door ongelijkwaardige elementen. Zuiver abstracte kunst beeldt verhouding door gelijkwaardige elementen. Zie ook: vormplastiek, vormkunst, morphoplastiek, vormcultuur.
vormbegrenzing			Volgens Mondriaan komt vorm tot stand door de gesloten lijn.
vormcultuur			Onder <i>vormcultuur</i> verstaat Mondriaan de ‘oude’ kunst, waarbij in de compositie drie dimensionale (schijn)vormen en voorstellingen worden gebruikt. <i>Vormcultuur</i> staat tegenover de cultuur van verhouding (verhoudingsbeelding). Het beelden van vormen (oude kunst) staat tegenover het beelden van uitsluitend verhouding (de Nieuwe Beelding, het Neo-Plasticisme). <i>Vormcultuur</i> beeldt verhouding door ongelijkwaardige elementen. Zuiver abstracte kunst beeldt verhouding door gelijkwaardige elementen. Zie ook: vormplastiek, vormkunst, morphoplastiek, vormbeelding, cultuur van verhouding.
vormkunst	morphoplastiek		Onder <i>vormkunst</i> verstaat Mondriaan de ‘oude’ kunst, waarbij in de compositie drie dimensionale (schijn)vormen en voorstellingen worden gebruikt. <i>Vormkunst</i> staat tegenover verhoudingsbeelding. Het beelden van vormen (oude kunst) staat tegenover het beelden van uitsluitend verhouding (de Nieuwe Beelding, het Neo-Plasticisme). <i>Vormkunst</i> beeldt verhouding door ongelijkwaardige elementen. Zuiver abstracte kunst beeldt verhouding door gelijkwaardige elementen. Zie ook: vormplastiek, vormbeelding, morphoplastiek, vormcultuur.
vormopheffing (vormvernietiging)			Onder <i>vormopheffing</i> verstaat Mondriaan het opheffen, vernietigen van het bijzondere, herkenbare karakter van vorm.
vormplastiek	morphoplastique	plasticism of form morphoplastic	Onder <i>vormplastiek</i> verstaat Mondriaan de ‘oude’ kunst, waarbij in de compositie drie dimensionale (schijn)vormen en voorstellingen worden gebruikt. <i>Vormplastiek</i> staat tegenover verhoudingsbeelding. Het beelden van vormen (oude kunst) staat tegenover het beelden van uitsluitend verhouding (de Nieuwe Beelding, het Neo-Plasticisme). <i>Vormplastiek</i> beeldt verhouding door ongelijkwaardige elementen. Zuiver abstracte kunst beeldt verhouding door gelijkwaardige elementen. Zie ook: vormbeelding, vormkunst, morphoplastiek, vormcultuur.
vormverdieping			Onder <i>vormverdieping</i> verstaat Mondriaan het doordringen tot het wezenlijke van vorm.
vrije lyriek	lyrisme libre		Onder <i>vrije lyriek</i> verstaat Mondriaan de ‘poëzie’ van het Neo-Plasticisme.
vrij rythme	rythme libre	liberated rhythm	Onder <i>vrij rythme</i> verstaat Mondriaan de afwisseling in afmeting en kleur van de verhoudingen, zonder het evenwicht in de compositie te verliezen en zonder te vervallen in een stelselmatige herhaling. Zie ook: rythme, universeel rythme, dynamische beweging.

vrouwelijk element, het			Onder <i>het vrouwelijke element</i> verstaat Mondriaan het natuurlijke, het stoffelijke, het uiterlijke, het individuele.
vrouwelijk en mannelijk	feminin et masculin		Onder <i>het mannelijke en het vrouwelijke</i> verstaat Mondriaan twee tegengestelde krachten (stof en geest) die het leven bepalen, waarbij de vrouw alleen werkelijk vrouw is in verhouding tot de man en de man alleen werkelijk man is in verhouding tot de vrouw.
waarheid		truth	Volgens Mondriaan ligt de <i>waarheid</i> in de leer der tegendelen: niets ter wereld is uit zich zelf en op zich zelf denkbaar, maar kan alleen inzichtelijk worden door vergelijking met zijn tegengestelde. 'Art's true content is the expression of truth as well as of beauty.' Zie ook: leer der tegendeelen, uitdrukking van waarheid. De waarheid ligt in het wezen der dingen.
ware beelding			Onder <i>ware beelding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning die vrij is van gevoelens, verhalen en voorstellingen. Deze verschijning komt tot stand door het toepassen van geabstraheerde beeldingsmiddelen en met exacte materialen en technieken. Zie ook: zuivere beelding, zuivere beelding van verhouding.
ware leven, het	vie réelle	true life	Onder <i>het ware leven</i> verstaat Mondriaan het menselijk leven dat vrij is van uiterlijke (objectieve) en innerlijke (subjectieve) onderdrukking. Zie ook: nieuwe leven, volmaakte leven.
wederkeerige gelijkwaardigheid	équivalence mutuelle	mutual equivalence	Onder <i>wederkeerige gelijkwaardigheid</i> verstaat Mondriaan de gelijkheid van de uitdrukingskrachten van de elementen in een compositie (niet de gelijkheid van grootte)
wederkeerige tegenstellingen		annihilating mutual opposition mutual oppositions continuous mutual opposition	Onder <i>wederkeerige tegenstellingen</i> verstaat Mondriaan de bevredigende samenhang tussen tegenovergestelden, waarbij de onderlinge tegenstelling door gelijkwaardigheid in uitdrukingskracht wordt opgeheven (geneutraliseerd). Zie ook: opheffende tegenstellingen
wederkeerige verhoudingen	rappports mutuels	inter-relationships mutual relation(s)(ship) reciprocal relation(s)(ship)	Onder <i>wederkeerige verhoudingen</i> verstaat Mondriaan het wederzijds beïnvloeden van de onderdelen van een compositie en wel zo, dat alle onderdelen er gelijkelijk deel aan nemen. Zie ook: wederkeerige verhoudingen, onderlinge verhoudingen.
wederkeerige werking (wederkeerige beweging)	action réciproque	reciprocal action entre-balanced reciproque action mutual interaction	Onder <i>wederkeerige werking</i> verstaat Mondriaan het elkaar wederzijds gelijkelijk beïnvloeden van twee verschillende zaken. Zie ook: dubbele werking.
wederkeerige werking der tegendeelen	mutuel reciproque action des contraires	reciprocal action reciproque action	Onder <i>wederkeerige werking der tegendeelen</i> verstaat Mondriaan het onderling beïnvloeden van de delen van een twee-eenheid en wel zo, dat deze onderdelen er evenwaardig deel aan hebben en elkaar neutraliseren. Zie ook: tegendeel.
werkelijke (ware) werkelijkheid		true content of realty	Onder de werkelijke werkelijkheid verstaat Mondriaan de werkelijkheid achter de zichtbare werkelijkheid, die laatste werkelijkheid is versluierd, vermomd.
werkelijkheid	réalité	reality	De <i>werkelijkheid</i> bestaat volgens Mondriaan uit vormen en (tussen)ruimtes, waarbij ook vorm wordt opgevat als ruimte, namelijk als afgebakende ruimte. Zie ook: vorm en ruimte.

werkelijkheid, abstracte	réalité nouveau superréalité	new plastic reality universal reality objective reality true reality pure reality	Onder de <i>abstracte werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan de werkelijke werkelijkheid die verborgen is in de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: nieuwe werkelijkheid, werkelijkheid. Ook: zuivere werkelijkheid.
werkelijkheid, materiële	réalité palpable		Onder de <i>materiële werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan de werkelijkheid zoals wij die zintuiglijk gewaarworden, de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: nieuwe werkelijkheid, werkelijkheid.
werkelijkheid, nieuwe	réalité nouveau superréalité	new plastic reality universal reality objective reality true reality	Onder de <i>nieuwe werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan de werkelijke werkelijkheid die verborgen is in de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: abstracte werkelijkheid, werkelijkheid.
wet van de kunst en het leven			Onder <i>de wet van de kunst en het leven</i> verstaat Mondriaan de wet van het evenwicht.
wet van de gelijkwaardigheid		fundamental law of equibalance	Zie: gelijkwaardigheidswet.
wet van het leven		laws of life	Onder <i>de wet van het leven</i> verstaat Mondriaan de regels die nodig zijn om het leven te ontdoen van persoonlijke belangen en subjectieve onderdrukking.
woordbeelding	plastique verbale		Onder <i>woordbeelding</i> verstaat Mondriaan literatuur volgens de principes van het Neo-Plasticisme.
ziening	vision		Onder <i>ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om iets te doorgronden. Iets is slechts waarneembaar voor degene wiens begripsvermogen daarvoor ingericht is. Zie: abstracte ziening; de ziening van de kunstenaar; de zuivere ziening; zie: subjectieve ziening en objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.
zuiver abstracte beelding	art purement abstrait art abstrait pur expression pure abstraite	pure plastic art pure abstract art	Onder <i>zuiver abstracte beelding</i> verstaat Mondriaan de voorstellingsloze, directe afbeelding van het universele. De Nieuwe Beelding (het Neo-Plasticisme) is abstract, omdat zij het universele, zonder voorstelling, visueel waarneembaar weergeeft met geabstraheerde beeldende middelen en met exact materiaal en techniek. Zie ook: beelding van het universele, universele beelding, beeld van het universele-in-bepaaldheid.
zuiver abstracte kunst (zuiver beeldende kunst)	art purement abstrait expression pure abstraite art abstrait pur	pure abstract art pure plastic art	Onder <i>zuiver abstracte kunst</i> verstaat Mondriaan de kunst die door gelijkwaardige geabstraheerde elementen zuivere verhoudingen laat zien, die tot stand gekomen zijn met exacte middelen; d.w.z. met geabstraheerde beeldende middelen en met exacte materialen en technieken. Equivalent voor: het Neo-Plasticisme, de Nieuwe Beelding.
zuiver beeldend zien	perception plastique pure		Onder <i>zuiver beeldend zien</i> verstaat Mondriaan het vermogen tot het begrijpen van de visuele hoedanigheid van de structuur, die aan al het bestaande ten grondslag ligt.

zuiver beeldende schoonheid	beauté purement plastique beauté pure vraie beauté plastique		Onder <i>zuiver beeldende schoonheid</i> verstaat Mondriaan het evenwichtig en gelijkwaardig afbeelden van de tegenovergesteldheden: het innerlijke en het uiterlijke, het geestelijke en het stoffelijke, het mannelijke en het vrouwelijke, met geabstraheerde beeldingsmiddelen en exacte techniek. Zie ook: schoonheid, objectieve schoonheid, universele schoonheid.
zuiver beeldende uitdrukking	expression plastique pure expression purement plastique	pure plastic expression	Onder <i>zuiver beeldende uitdrukking</i> verstaat Mondriaan het in een waarneembare verschijning weergeven van bevredigende verhoudingen. Deze verhoudingen hebben uitsluitend betrekking op afmeting, kleur en stand van lijnen en rechthoekige vlakken. Zie ook: beeldende uitdrukking, zuivere beelding, lyrische uitdrukking.
zuiver beeldingsmiddel	moyen d'expression plastique pure	purified constructive elements pure means determined means expressive means pure expressive means	Onder <i>zuiver beeldingsmiddel</i> verstaat Mondriaan de geabstraheerde beeldende middelen (lijn en kleur) en de exacte materialen en technieken, waarmee een waarneembare verschijning tot stand komt. Altijd en overal geldende beeldende middelen. Zie ook: neutraal beeldingsmiddel, universeel beeldingsmiddel.
zuivere beelding (zuiver beeldende)	vraie plastique art purement abstrait plastique pure expression purement plastique expression plastique pure purement plastique manifestation pure	pure representation pure plastics pure plastic expression pure plastic art	Onder <i>zuivere beelding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning die vrij is van gevoelens, verhalen en voorstellingen, en onveranderlijk. Deze verschijning komt tot stand door het toepassen van geabstraheerde beeldende middelen en met exacte materialen en technieken. Ook wel: gelijkwaardige beelding. Zie ook: ware beelding.
zuivere beelding van evenwichtige verhouding	plastique pure des rapports équilibrés		Onder <i>zuivere beelding van verhouding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning bestaande uit verhoudingen, die tot stand gekomen is met exacte middelen; d.w.z. met geabstraheerde beeldende middelen en met exacte materialen en technieken. Deze verhoudingen zijn ongelijk, maar evenwaardig in uitdrukingskracht waardoor zij onderling in evenwicht zijn. (De verhoudingen hebben uitsluitend betrekking op afmeting, kleur en stand). “De zuivere beelding van het universele is evenwichtig, dus gelijkwaardige tweeheid van het verinnerlijkte individuele en het tot bepaaldheid gestelde universele.”
zuivere beelding van het universele	expression plastique pure de l'universel		Onder <i>zuivere beelding van het universele</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning van het universele bestaande uit verhoudingen, die tot stand zijn gekomen met exacte middelen; d.w.z. met exacte beeldende middelen en met exacte materialen en technieken. Onder <i>het universele</i> verstaat Mondriaan het diepste wezen van al het bestaande; het tijdloze; het onveranderlijke, het ware; het abstracte; dat wat is en altijd blijft.
zuivere beelding van schoonheid		pure representation of beauty	Onder de zuivere beelding van schoonheid verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning van schoonheid, die tot stand is gekomen met exacte middelen; d.w.z. met exacte beeldende middelen en met exacte materialen en technieken.

zuivere beelding van verhouding	plastique pure des rapports		Onder <i>zuivere beelding van verhouding</i> verstaat Mondriaan een waarneembare verschijning bestaande uit verhoudingen, die tot stand zijn gekomen met exacte middelen; d.w.z. met geabstraheerde beeldingsmiddelen en met exacte materialen en technieken.
zuivere intuïtie			Onder <i>zuivere intuïtie</i> verstaat Mondriaan de gevoeligheid van de mens voor het universele.
zuiveren	purification	purification (of forms)	Onder <i>zuiveren</i> verstaat Mondriaan het reduceren van verschijnselen tot alleen het wezenlijke overblijft. Andere woorden: abstraheren, dénaturaliseren, verdiepen, verinnerlijken, reduceeren, verstrakken, vervolstrekken.
zuivere rythme			Onder <i>zuiver rythme</i> verstaat Mondriaan een ritme dat wordt bewerkstelligd door zuivere elementen; elementen die ontdaan zijn van bijzondere kenmerken
zuivere schoonheid	beauté pure	absolute beauty	Onder <i>zuivere schoonheid</i> verstaat Mondriaan schoonheid die gebaseerd is op de zuivere verhouding van de zuivere lijn en de zuivere kleur, en het evenwicht tussen inhoud en verschijning, tussen ons en het rondom-ons. “De zuivere schoonheid is de beeldende uitdrukking van zuiver evenwicht.” Zie ook: schoonheid, zuiver beeldende.
zuivere uitdrukkingmiddelen		determined means of expression purified means of expression	Onder <i>zuivere uitdrukkingmiddelen</i> verstaat Mondriaan de verwerking van de geabstraheerde beeldingsmiddelen en exacte materialen en technieken.
zuivere uitdrukking van het leven		pure expression of Life expression of vitality	Onder <i>de zuivere uitdrukking van het leven</i> verstaat Mondriaan de manifestatie van een evenwichtig leven zonder allerlei versturende zaken, zoals subjectiviteit en onderdrukking. Zie ook: levenskracht, volmaakte leven.
zuivere verhouding	rapports purs rapports propres	pure relationship exact relationship	Onder <i>zuivere verhouding</i> verstaat Mondriaan verhoudingen die ontdaan zijn van allerlei versturende eigenschappen en op die manier worden de verhoudingen onverbloemd getoond. <i>Zuivere verhoudingen</i> kunnen daarom alleen samengesteld zijn uit geabstraheerde beeldende middelen en vastgesteld door rechte lijnen, die elkaar in hoeken van 90° bruisen en/of raken. Zie ook: exacte verhouding.
zuivere vorm			Onder <i>zuivere vormen</i> verstaat Mondriaan eenvoudige vormen, zonder voorstelling, zonder bijzondere kenmerken, zonder gevoelens, zonder diepere betekenissen. Altijd en overal geldende vormen. Zie ook: universele vormen, neutrale vormen.
zuivere werkelijkheid		pure reality	Onder de zuivere <i>werkelijkheid</i> verstaat Mondriaan de werkelijke werkelijkheid die verborgen is in de materiële, zichtbare werkelijkheid. Zie ook: nieuwe werkelijkheid, werkelijkheid. Zie ook: abstracte werkelijkheid.
zuivere ziening			Onder <i>zuivere ziening</i> verstaat Mondriaan het vermogen om het universele waar te nemen. Deze aanschouwing is geen zintuiglijke, maar een intellectuele. Zie: abstracte ziening; esthetische ziening; subjectieve ziening; objectieve ziening; gewone visuele ziening; een visueel-natuurlijke ziening; tragiek-ziening; diepere ziening; innerlijke ziening; perspectivische ziening.